

VOORWOORD	2
1 INLEIDING EN SYNTHESE	3
2 DEMOGRAFISCHE CONTEXT	8
2.1 Totale bevolking	8
2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht	9
2.3 Huishoudens	11
2.4 Multiculturaliteit	14
3 SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN	16
3.1 Socio-economische status van de bevolking	16
3.2 Arbeidsmarkt	18
3.3 Inkomen en inkomensbron	20
4 GEZONDHEID	29
4.1 Algemene gezondheidstoestand	29
4.2 Gezondheid van de jonge kinderen	33
5 OPLEIDING	38
5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs	38
5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs	39
5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs	40
6 HUISVESTING EN LEEFOMGEVING	41
7 WOORDENLIJST	42
COLOFON	47

Fiche n°7

Gemeente Vorst

Editie 2/2010

COMMISSION
COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE
– COHÉSION SOCIALE

OBSERVATORIUM VOOR
GEZONDHEID EN WELZIJN
VAN BRUSSEL-HOOFDSTAD
– GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

UNIVERSITÉ LIBRE DE
BRUXELLES – IGEAT

VOORWOORD

Dit document is fiche nr.7-Vorst van de *“Gemeentelijke fiches voor de analyse van de lokale statistieken in het Brussels Gewest”*.

Het is de bedoeling van deze fiches aan beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om inzicht te krijgen in bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken en hen te helpen bij het uitstippelen van hun strategieën.

In het kader van haar decreet inzake sociale cohesie heeft de Franse Gemeenschapscommissie (**COCOF**) een instrument besteld dat de problemen en behoeften van de Brusselse gemeenten op het vlak van sociale cohesie statistisch benadert. Deze statistieken werden samengelegd met de ervaringen van de actoren op het terrein. In het instrument worden vergelijkingen gemaakt tussen de gemeenten (per statistische buurten) en tussen de gemeenten en het Gewest.

De documenten van dit instrument werden samengesteld door het Institut de Gestion de l'Environnement et de l'Aménagement du Territoire van de Université Libre de Bruxelles (**ULB-IGEAT**) in samenwerking met het **Observatorium voor Gezondheid en Welzijn**. Deze inventarisatie werd voorgelegd tijdens de verschillende lokale overlegmomenten en vergeleken met de ervaringen van de actoren op het terrein om zo behoeften en problemen aan het licht te brengen die niet in de statistische inventarisatie vermeld zijn. Deze analyse ondersteunde de lokale coördinatie op gemeentelijk niveau, met het oog op de voorbereiding van het nieuwe vijfjarenplan 2011-2015.

Gezien de fiches ook interessant zijn voor het grote publiek, heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn de 19 gemeentelijke fiches vertaald.

Eigenlijk gaat het om een actualisering en verdere uitwerking van de gemeentelijke fiches van het Observatorium met de welzijns- en gezondheidsstatistieken per gemeente.

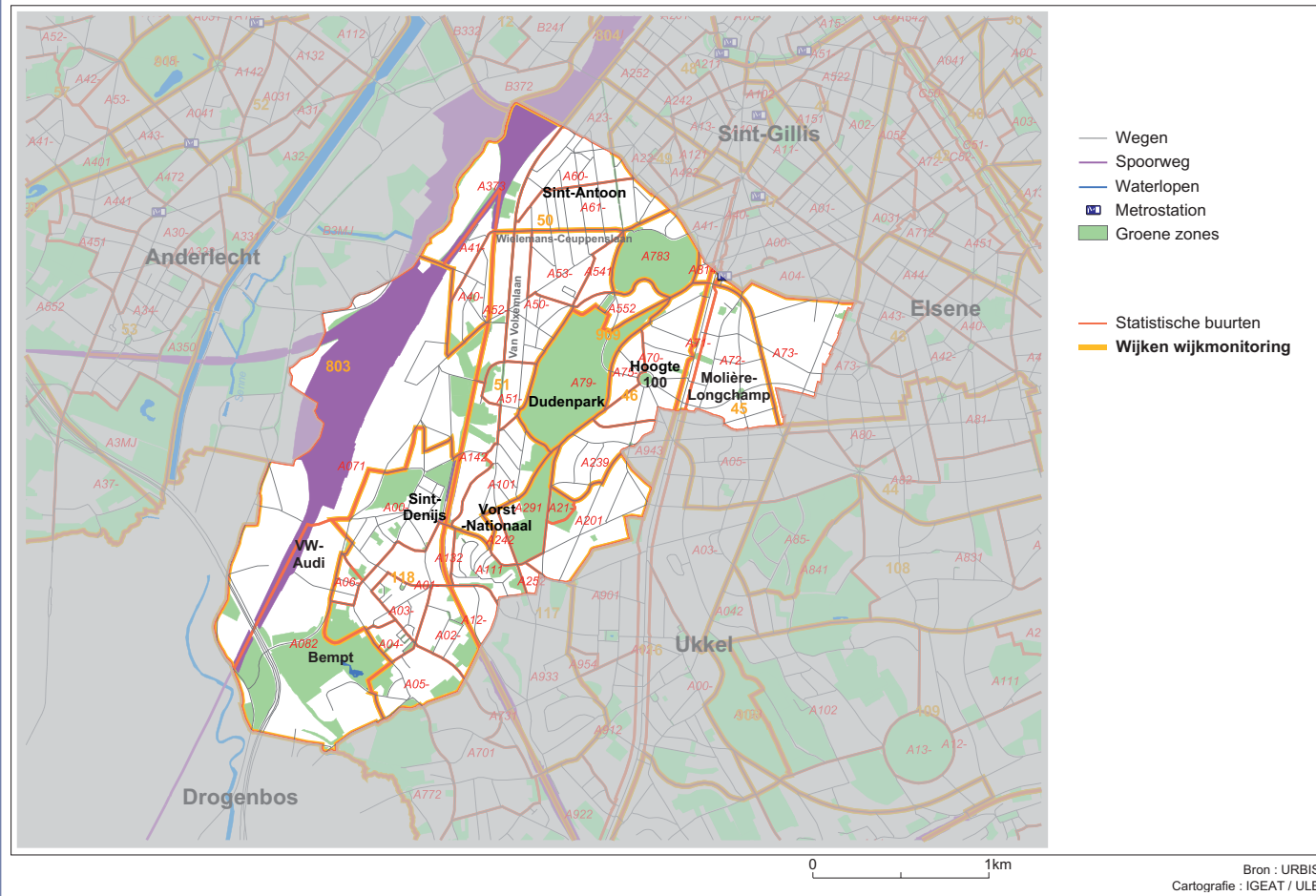
Verder zijn ook huisvestings- en onderwijsindicatoren (met cijfers van de Vlaamse en van de Franse Gemeenschap) opgenomen. In het kader van de opdracht van de COCOF werd bovendien ook een fiche voor het Gewest opgesteld, een handleiding die de lokale actoren helpt bij de interpretatie van de gegevens over hun gemeente en een derde en laatste document “bronnen en referenties” dat gebruikers begeleidt bij hun persoonlijk opzoekwerk in de basiscijfergegevens. Deze documenten werden echter niet vertaald.

Deze fiches vormen een aanvulling op de rapporten van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (“Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad”, “Jaarlijkse welzijnsbarometer”, “Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest”,...) die gratis geraadpleegd en gedownload kunnen worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be) en op de instrumenten ontwikkeld door het **BISA (Wijkmonitoring)**, Statistische indicatoren, Conjunctuurbarometer). De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

De cijfers voor Vorst worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Brussels Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Met “Gewest” of “Brussels Gewest” bedoelen we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

I. INLEIDING EN SYNTHESE

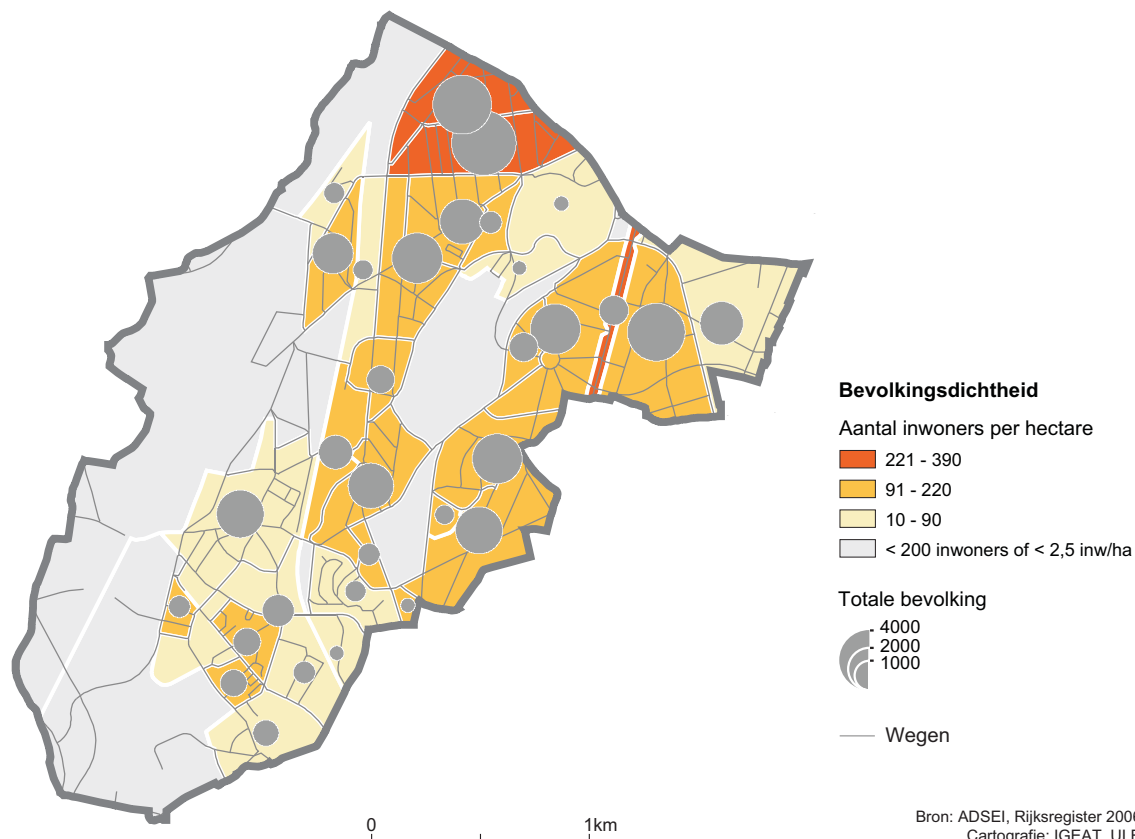
Kaart 1: Referentiekart van Vorst.

Deze referentiekart geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld wanneer infragemeentelijke statistieken worden voorgesteld. De statistische buurten zijn op de kaart afgebakend in het rood. Hun identificatienummer bestaat uit een prefix (21007 voor Vorst) en een achtervoegsel, ook in het rood aangeduid op de kaart (A00-, A011-,...). De codes, benamingen, bevolkingsgroepen en -dichtheid van elke buurt zijn opgenomen in een lijst en op een kaart die geraadpleegd kan worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De wijken van de **Wijkmonitoring** zijn afgebakend in het oranje, hun nummers zijn eveneens in het oranje weergegeven op de kaart. Het betreft aggregaten van statistische buurten, maar de grenzen van deze wijken vallen niet altijd samen met de gemeentegrenzen. Zij kunnen namelijk verschillende gemeenten overlappen, zoals hier het geval is met wijk "43" vlakbij de Berkendaalstraat in het noordoosten van de gemeente. De wijken alsook de statistische buurten waaruit ze bestaan zijn eveneens opgenomen in een lijst beschikbaar op de website van het Observatorium.

Kaart 2: Bevolkingspreiding van Vorst op 01/01/2006.

Vorst is gelegen in het zuidwesten van het Gewest. Ze grenst in het zuidwesten, in de rand, aan Drogenbos en binnen het Gewest in het noorden aan Anderlecht en Sint-Gillis en in het oosten aan Elsene en Ukkel. Vorst bestaat grotendeels uit de industriezone van de Zennevallei waar men vooral spoorwegen en automobiellindustrie treft. De bevolking is geconcentreerd in het noorden (Sint-Antonius) en het oosten, deze wijken worden gekenmerkt door een hoge bevolkingsdichtheid, de gemeente huisvest immers 4,7 % van de totale bevolking van het Gewest huisvest. De langzame transformatie en de verstedelijking

van Vorst zijn zichtbaar in de evolutie van de **bevolking**. Deze neemt pas merkbaar toe vanaf het einde van de 19de eeuw en vooral na 1900 en bereikt haar hoogtepunt in 1970. Vervolgens daalt ze met enkele tienduizenden inwoners. Aan het einde van de jaren 1990 zien we een duidelijke heropleving, net zoals in vele andere gemeenten van het Gewest. Op 1 januari 2008 telde de gemeente 48 906 inwoners. In het laatste kwart van de 19 de eeuw vond de verstedelijking plaats in het noorden en rond de oorspronkelijke dorpskern (Sint-Denijs) van de gemeente. In andere delen van Vorst volgde deze evolutie

pas in het interbellum. Dit verklaart de aanwezigheid van art-decoarchitectuur die men zowel in de burgerhuizen op de helling treft als in de arbeidershuizen en opbrengstgebouwen lager in de vallei vlakbij de industriële gebouwen in dezelfde stijl, zoals de voormalige brouwerij Wielemans-Ceuppens. Het grootste deel van de verstedelijking voltrekt zich in de jaren 1960, met de bouw van hoge flatgebouwen zoals in de wijk van de concertzaal van Vorst-Nationaal.

De **demografische kenmerken** van Vorst lijken sterk op en evolueren zoals die van het Gewest. Dit vertaalt zich in een zekere mix op gemeentelijk vlak, maar niet noodzakelijk in de wijken. Het aandeel eenpersoonshuishoudens, dat lager ligt dan in het Gewest, ligt nochtans hoog in het oosten van de gemeente. In de buurt van Hoog-Sint-Gillis, zijn immers meer dan de helft van de huishoudens eenpersoonshuishoudens. Gezinnen met kinderen, meer bepaald grote gezinnen, wonen voornamelijk in Laag-Vorst, in de meer volkse wijken.

Een groot deel van de bevolking heeft de Belgische **nationaliteit** (72 %), de niet-Belgen vertegenwoordigen bijna 30 % van de bevolking. Het aandeel vreemdelingen uit de Maghreblanden ligt boven het gewestelijke gemiddelde. We zien een sterke aanwezigheid van allochtone gezinnen (hoewel sommigen de Belgische nationaliteit hebben door naturalisatie en geboorte op Belgische bodem), meestal van Maghrebijnse afkomst. Ze wonen vooral in het lager gelegen deel van de gemeente. Onderdanen uit het Europa van de 15, en in het bijzonder uit de landen van het Middellandse Zeegebied van de oude immigratie (Italië, Spanje, Griekenland, Portugal) vormen een groot deel van de vreemdelingen. Er is een significante, maar nog beperkte, aanwezigheid van Oost-Europeanen, wier recente aankomst toe te schrijven is aan een logica die gelijkaardig is aan de logica die in de jaren 1960 en 1970 gold voor de mediterrane migranten. De samenstelling van de niet-Belgische bevolking blijft echter een redelijk goede weergave van het oude en volkse karakter van de migrantenaanwezigheid.

Vorst ligt deels in de industriële as van de Zennevallei, en bijgevolg in het verlengde van de arme sikkel⁽¹⁾, wordt de gemeente Vorst gekenmerkt door een sterke aanwezigheid van volksklassen. De inwoners van Hoog-Vorst daarentegen, op de helling, zijn aanzienlijk beter geëd. Dit vertaalt zich in een gemiddeld belastbaar inkomen dat lager ligt dan het Brusselse gemiddelde,

zelfs al bedraagt dit gemiddelde meer in de wijken in het hoger gelegen deel van de gemeente. In deze wijken woont een kleiner deel van de bevolking, wat een daling van het gemeentelijke gemiddelde door het gewicht van de arbeiderswijken in de vallei verklaart. De **activiteitsgraad**⁽²⁾ is hoog voor alle leeftijden, ook voor vrouwen, ondanks de aanwezigheid van een Maghrebijnse gemeenschap, waar het aandeel actieve vrouwen traditioneel lager ligt. Globaal zijn er meer mannen en vrouwen aanwezig op de arbeidsmarkt dan op gewestelijke schaal, waardoor gezinnen twee inkomens hebben. De meeste werknemers in Vorst zijn bedienden in de privé- of in de openbare sector. Zelfstandigen en bedrijfsleiders zijn aanzienlijk ondervertegenwoordigd, het aandeel arbeiders verschilt weinig van het gewestelijke gemiddelde. De gemeentelijke **werkloosheid** ligt in de buurt van het Brusselse gemiddelde, hoewel in de meer volkse wijken van het noordwesten veel werkzoekenden wonen. De activiteitsgraad van de jongeren, ligt hoger dan het Brusselse gemiddelde, wat betekent dat ze vroeger op de arbeidsmarkt terechtkomen als gevolg van doorgaans korte studies. Enkel bij de meisjes ligt de werkloosheidsgraad lichtjes boven het gewestelijke gemiddelde. Het profiel van de werkloosheid in Vorst lijkt sterk op dat van het Gewest. In het westen van de gemeente treft de werkloosheid echter vooral jonge mannen, in het oosten oudere vrouwen, een typisch profiel voor welgestelde wijken waar meer vrouwen (vrijwillig) hun loopbaan opgeven. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een minimuminkomen of een vervangingsinkomen is vergelijkbaar met dat voor het Gewest. Dit geldt voor alle leeftijdscategorieën.

Het **geboortecijfer**⁽³⁾, dat de laatste jaren stijgt, is hoger dan het gewestelijke gemiddelde. Dit wordt verklaard door het aandeel jonge volwassenen in de bevolking van Vorst, maar ook door de vruchtbaarheid van de allochtone bevolking. Het **sterftencijfer**⁽⁴⁾ is vergelijkbaar met dat van het Gewest. De **subjectieve gezondheid**⁽⁵⁾ wijkt nauwelijks af van het gewestelijke gemiddelde.

Wat het secundair **onderwijs** betreft, wijkt het aandeel jongeren dat algemeen secundair onderwijs volgt slechts licht af van het gewestelijke gemiddelde. Hoewel het scholenaanbod in deze richtingen groot is volgen jongeren die in Vorst wonen slechts iets vaker technische richtingen dan in het Gewest.

(1,2,3,4,5) Zie woordenlijst.

De situatie is nochtans verre van rooskleurig in het Gewest. Er is minder schoolachterstand dan gemiddeld, maar na het leerplichtonderwijs volgen de jongeren minder hogere studies, vooral in de wijken van het lager gelegen gedeelte van de gemeente, waar de ouders ook minder vaak een universitair diploma hebben. Het aandeel studenten dat hoger onderwijs volgt, is groter op de helling, waar de ouders vaker zelf een diploma hoger onderwijs hebben. Het opleidingsniveau in Laag-Vorst kan voor problemen zorgen bij de inschakeling op de arbeidsmarkt. Bovendien zijn er in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde, bij gelijke diploma's, verhoudingsgewijs meer werklozen dan verwacht. Dit wekt het vermoeden van een gebrekkige beroepskeuzevoorlichting of van discriminatie van de migrantenbevolking.

Als gemeente op de industrieas en op de helling van de vallei met een relatief oude verstedelijking (meer dan 70 % van de woningen is gebouwd vóór 1961), biedt Vorst **woningen** die minder comfortabel zijn dan het gewestelijke gemiddelde. Vooral in het lagere gedeelte van de gemeente kunnen sommige voorzieningen (badkamer, centrale verwarming, aparte keuken) ontbreken. Ook de sociale woningen, die soms redelijk oud zijn, vormen hierop geen uitzondering. Hoger op de helling waren deze voorzieningen reeds aanwezig van in het begin en zijn de woningen dankzij renovaties zeer snel aangepast aan de normen inzake comfort. De staat van de woningen (zowel binnen- als buitenkant) krijgt van de inwoners geen positieve beoordeling, vooral in het noorden van de gemeente. Netheid en rust (lawaaï) worden nogal streng beoordeeld, maar de groene ruimten zijn gemakkelijk toegankelijk en bieden een volwaardig alternatief voor vele inwoners die niet over een privétuin beschikken.

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Vorst kunnen we een aantal **aandachtspunten** distilleren:

- Op gemeentelijk vlak is de bevolking relatief divers, zowel wat betreft de leeftijd, de origine als de sociaaleconomische status. Dit verhoogt bijgevolg de soorten noden, die niet altijd gemakkelijk met elkaar te verzoenen zijn. Er bestaat echter een grote ruimtelijke differentiatie binnen de gemeente waar het verband tussen topografie en bevolkingskenmerken duidelijk is: dit vertaalt zich in de verschillende samenstelling van de bevolking, in de ongelijkheden tussen Laag- en Hoog-Vorst op het vlak van inkomen, opleiding of inschakeling op

de arbeidsmarkt. Dit is de weerspiegeling van de ligging van de gemeente in het Gewest, gedeeltelijk tussen de arme sikkell en het zuidoostelijke kwadrant⁽⁶⁾, maar ook tussen de eerste en de tweede verstedelijkte kroon. Behalve de gemeentelijke gemiddelden, moeten dus ook, waar mogelijk, systematisch de intragemeentelijke verschillen worden onderzocht.

- Een groot deel van het huisvestingsaanbod in Laag-Vorst is oud en reeds van het begin minder goed uitgerust en voldoet niet langer aan de huidige minimumvereisten. Dit is des te problematischer daar het meestal gaat om gezinnen met kinderen en in dit deel van de gemeente de openbare ruimte moeilijker in te richten is. De behoeften van de bewoners moeten immers verenigbaar zijn met de vereisten voor de vele economische activiteiten die in het stedelijk weefsel zijn ingeplant. Het probleem van de reconversie van de verlaten industrieterreinen stelt zich sinds de jaren 1980. Daarom moeten er algemene keuzes tussen functies (lokalen met economische of culturele bestemming, huisvesting,...) gemaakt worden. Ook binnen de functies moeten die keuzes verfijnd worden: kiest men, in de huisvesting, voor een toename van het aantal lofts of gaat men voor een zekere mix?
- De gemeente telt een grote, oude migrantengemeenschap. Een groot deel van deze bewoners woont er al verschillende generaties. De inschakeling lijkt redelijk goed te lukken voor hen, alleszins beter dan in andere gemeenten van de arme sikkell. Toch zijn er nog steeds problemen met de inschakeling op de arbeidsmarkt, vooral voor jongeren van de wijken in Laag-Vorst, en niet alleen door hun lage scholing. Er dient overigens opgemerkt te worden dat, hoewel de nationaliteit van de migranten in Vorst mettertijd is veranderd, het nog steeds gaat om bevolkingsgroepen waarvoor de inschakeling op de gewestelijke arbeidsmarkt niet verzekerd is.

(6) Zie woordenlijst.

Informatie over het welzijns- en gezondheidsaanbod: www.sociaalbrussel.be

Sociaal Brussel online (www.sociaalbrussel.be) werd ontwikkeld door de vzw Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie en biedt gratis, eenvoudig en snel toegang tot de Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige welzijns- en gezondheidsorganisaties die actief zijn in de gemeente of in de 19 gemeenten van het Brussels Gewest.

Dit instrument – dat dagelijks wordt geüpdatet – helpt om het welzijnsnetwerk in zijn gemeente in real time te vatten en te lokaliseren op de kaart van het Brussels Gewest.

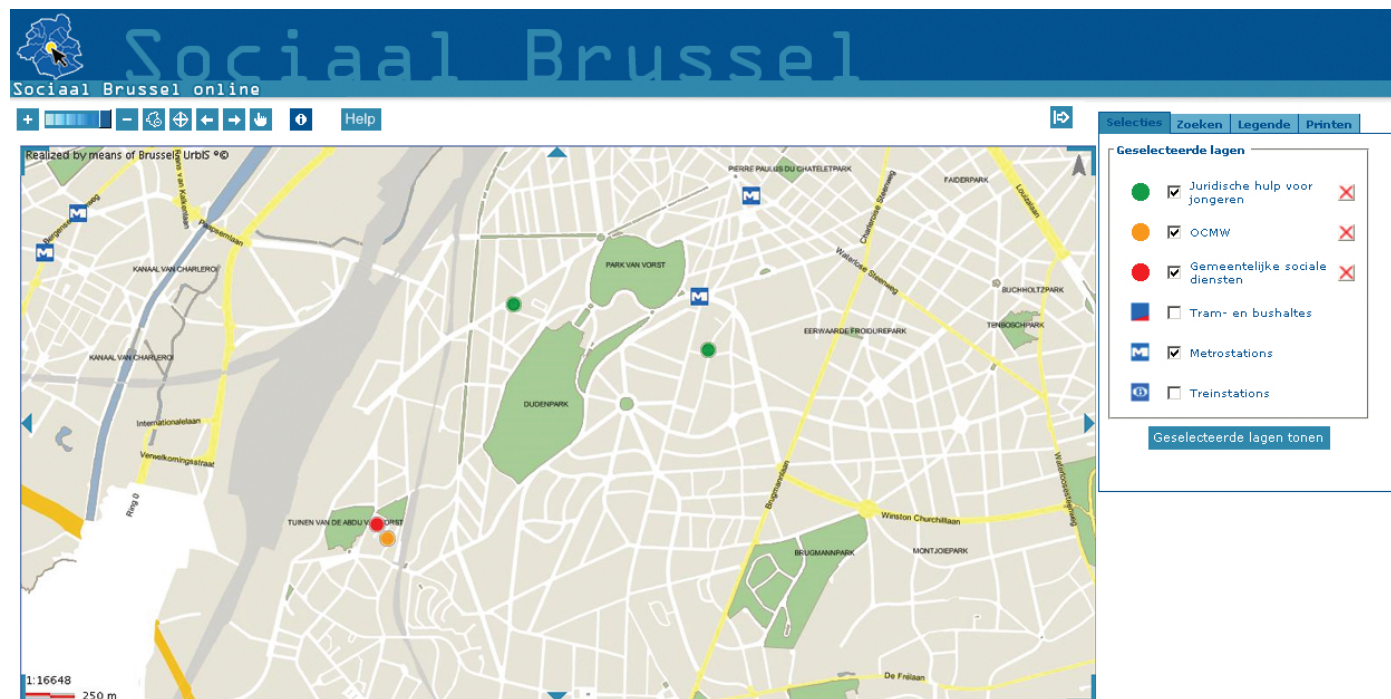
Er zijn 4 zoekmethodes gaande van de meest eenvoudige tot de meest complexe:

- op naam van de organisatie of dienst
- via een zoekterm (type Google)
- via een sector
- via een specifiek criterium of een combinatie van criteria.

Sinds juni 2008 wordt de informatie sector per sector online geplaatst (meer dan 4 300 adressen in juni 2011).

In enkele muisklikken beschikt u over concrete, geactualiseerde, op een kaart gevisualiseerde informatie.

Het **kruisen van de informatie over het aanbod met de gegevens** uit de volgende hoofdstukken – demografische gegevens, socio-economische kenmerken, gegevens over de algemene gezondheidstoestand, over opleiding en huisvesting – kan bijdragen tot het objectiveren van de tekorten op het vlak van voorzieningen, het stimuleren van de creatie van aangepaste dienstverlening, de ondersteuning van de netwerking, het aanwakkeren van de bewustwording en de coördinatie, het aanmoedigen van burgerparticipatie in de wijken.

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

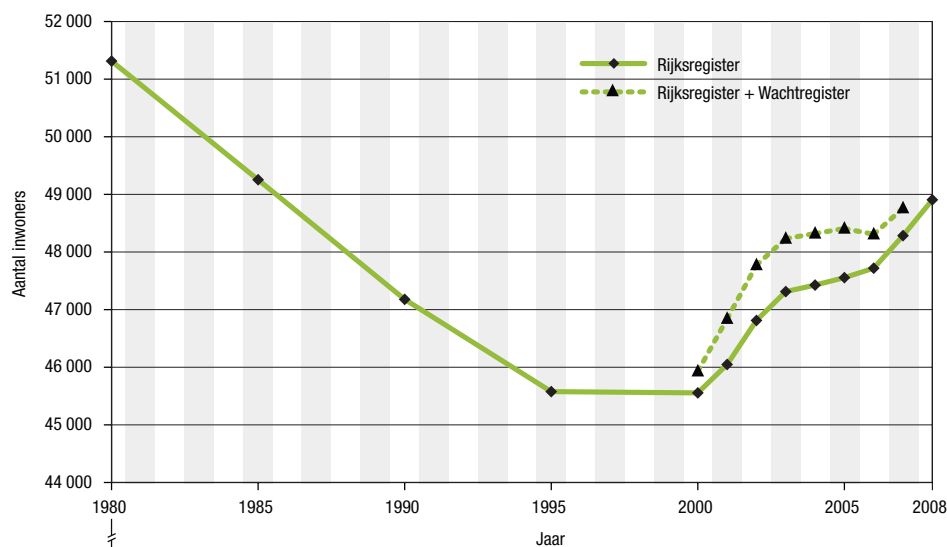

Van een aantal demografische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Type huishoudens”, “Nationaliteiten”, “Woonmobiliteit”, “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

2.1 Totale bevolking

Figuur 1: Evolutie van de totale bevolking van Vorst (1980-2008).

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister en Wachtregister

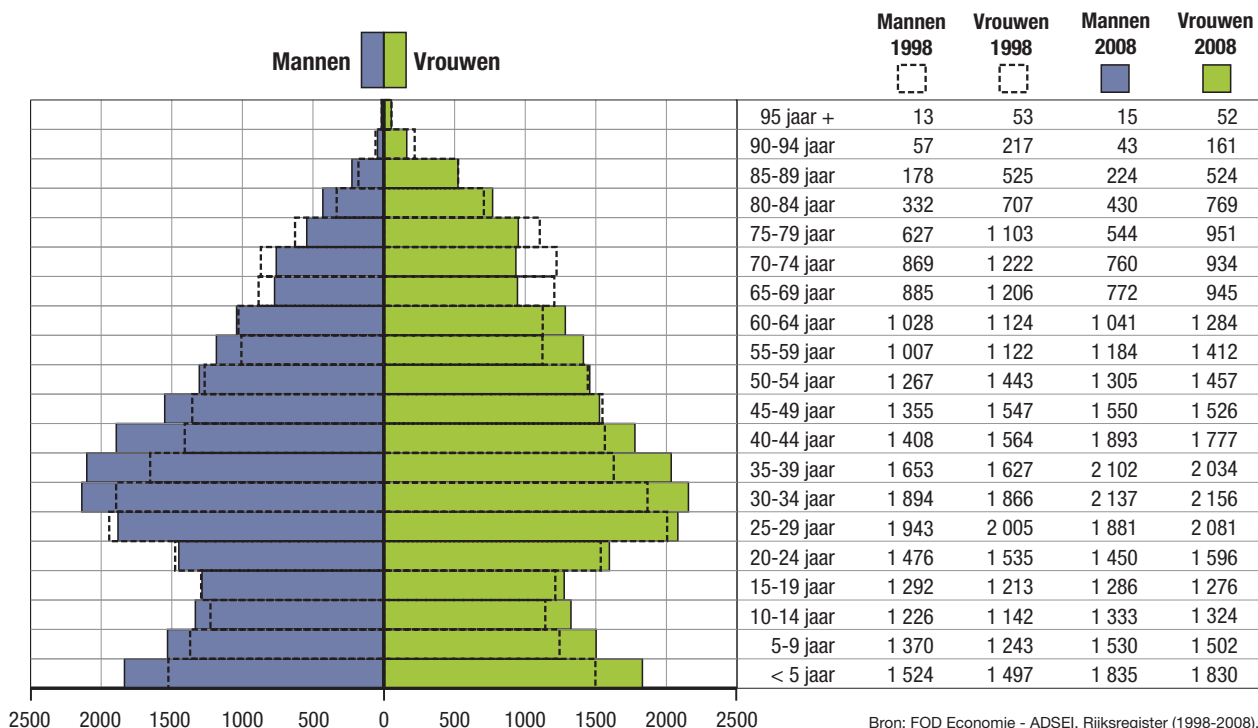
Het Rijksregister van de natuurlijke personen vermeldt de personen die zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van de gemeenten. Deze personen kunnen al dan niet de Belgische nationaliteit hebben (al naargelang bepaalde verblijfsvoorwaarden). Ook vreemdelingen die tewerkgesteld worden door de Europese instellingen en hun gezinsleden zijn er in opgenomen (behalve die met diplomatieke status).

Het Wachtregister, in het leven geroepen bij wet van 24 mei 1994, bevat de vreemdelingen die zich als vluchteling opgeven of die vragen als vluchteling te worden erkend.

Het aantal inwoners in Vorst is tot 1995 geleidelijk aan afgenomen. Sindsdien is het stabiel gebleven tot 2000. Daarna zien we een duidelijke stijging van de bevolking, die in 2008 48 906 in het Rijksregister ingeschreven inwoners telde, een klein verschil met het bevolkingsaantal in 1985 (49 254 inwoners).

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Figuur 2: Evolutie van de totale bevolking van Vorst op 01/01/1998 en 01/01/2008.

Op 1 januari 2008 telt de gemeente Vorst officieel 48 906 inwoners (23 315 mannen en 25 591 vrouwen). Bovendien telt het Wachtregister 476 personen (in 2007). 4,7 % van de bevolking van het Brussels Gewest woont in Vorst. Sedert 10 jaar wordt een stijging van de bevolking vastgesteld in alle leeftijdscategorieën, behalve in de leeftijdsgroep 65-79 jaar.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking van Vorst en het Brussels Gewest tussen 1998 en 2008.

	Vorst			Brussels Gewest		
	1998	2003	2008	1998	2003	2008
% < 3 jaar	4,1 %	4,3 %	4,7 %	3,9 %	4,2 %	4,5 %
% < 18 jaar	20,9 %	21,3 %	22,3 %	20,9 %	21,4 %	21,9 %
% < 20 jaar	23,2 %	23,4 %	24,4 %	23,2 %	23,6 %	24,2 %
% 18-64 jaar	61,5 %	60,5 %	63,2 %	61,9 %	62,8 %	63,6 %
% 20-64 jaar	59,2 %	62,6 %	61,1 %	59,6 %	60,6 %	61,3 %
% 65 jaar en meer	17,6 %	16,1 %	14,6 %	17,2 %	15,9 %	14,5 %
% 80 jaar en meer	4,6 %	4,6 %	4,5 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Verouderingsindex (≥ 65 jaar / 0-19 jaar)	76,1	68,9	59,8	74,0	67,2	60,0
Afhankelijkheidsindex (0-19 + ≥ 65 jaar) / (20-64 jaar)	68,9	65,4	63,8	67,8	65,1	63,0
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar / ≥ 65 jaar)	26,0	28,7	31,1	26,3	28,8	32,4

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

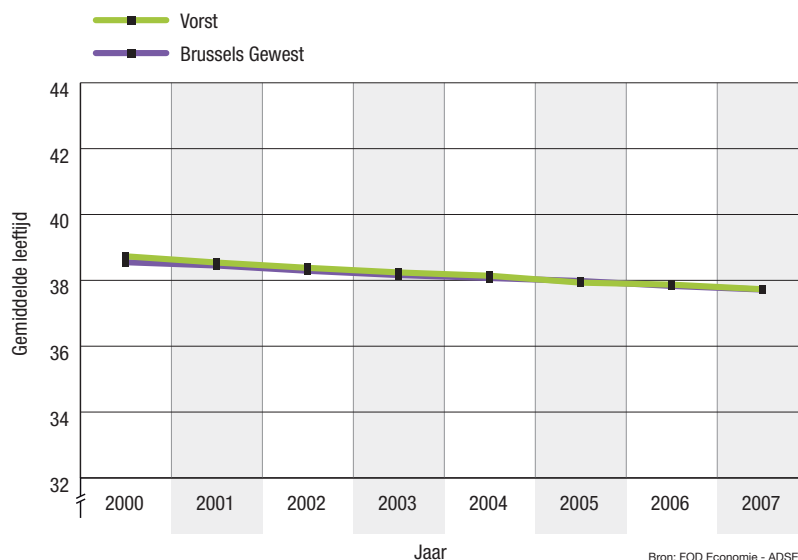
De verouderingsindex wordt berekend als de verhouding tussen de pensioengerechtigde personen (65 jaar en +) en de jongeren onder de 20 jaar. De afhankelijkheidsindex wordt berekend als de verhouding tussen hetzij personen die de schoolleeftijd hebben (jonger dan 20 jaar), hetzij pensioengerechtigde personen en personen tussen 20 en 64 jaar.

De intensiteit van de veroudering is het aandeel van de zeer oude personen (ouder dan 80 jaar) binnen de groep ouder dan 65 jaar.

De bevolking van Vorst is over het algemeen even oud als die van het Brussels Gewest. De verouderingsindex is er vergelijkbaar met die van het Gewest. We zien een vergelijkbare evolutie met een stijging van het aandeel jongeren en een daling van het aantal 65-plussers.

In de afgelopen jaren is de bevolking van het Brussels Gewest verjongd. Door de sterke daling van de gemiddelde leeftijd tussen 2000 en 2007 (-1,91 jaar), is Vorst de gemeente waar de gemiddelde leeftijd het dichtst bij het gewestelijke gemiddelde ligt.

Figuur 3: Evolutie van de gemiddelde leeftijd in Vorst en het Brussels Gewest van 2000 tot 2007.

Bron: FOD Economie - ADSEI.

2.3 Huishoudens

2.3.1 SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS

Tabel 2: Samenstelling van de huishoudens in Vorst en het Brussels Gewest op 01/01/2007 (alternatieve tabel ⁽⁷⁾).

	Vorst		Brussels Gewest	
	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens
Alleenstaande mannen	4 901	21,3	118 947	23,7
Alleenstaande vrouwen	5 723	24,8	128 742	25,6
Paar zonder kinderen	3 948	17,1	82 178	16,4
Paar met kinderen	5 108	22,2	106 178	21,1
Alleenstaande moeder met kinderen	2 426	10,5	47 068	9,4
Alleenstaande vader met kinderen	350	1,5	7 660	1,5
Andere	599	2,6	11 492	2,3
Totaal aantal private huishoudens	23 055	100,0	502 265	100,0

Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2007.

46,1 % van de huishoudens bestaat uit één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens, en niet het aandeel personen dat alleen woont. Een huishouden kan uit een of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als een eenpersoonshuishouden. Zo vertegenwoordigen de 4 910 alleenstaande mannen in Vorst 21,3 % van de huishoudens, maar slechts 10,2 % van de totale bevolking.

Minstens 63,2 % van de huishoudens heeft geen kinderen (minstens 65,7 % in het Brussels Gewest). 35,1 % van de huishoudens met kinderen zijn eenoudergezinnen. Dit zijn vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 350 alleenstaande vaders met kinderen in Vorst.

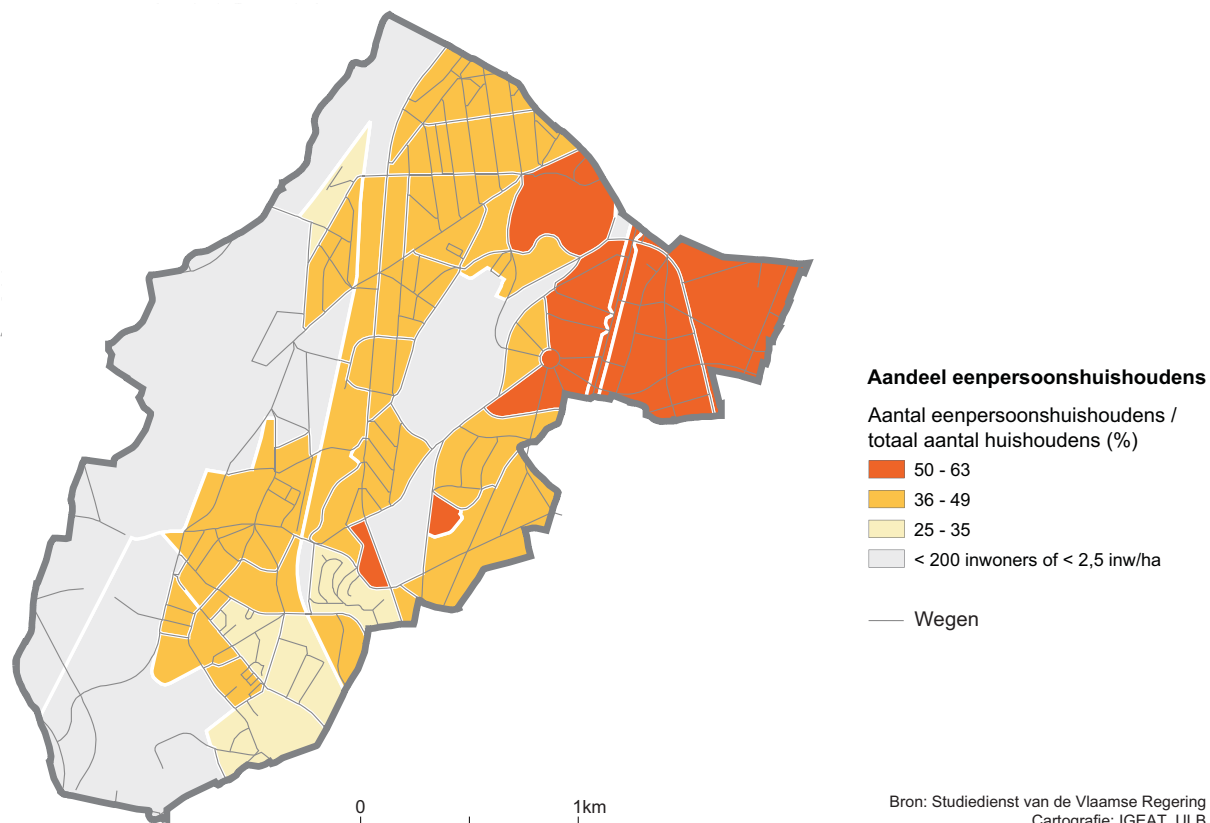
De samenstelling van de huishoudens is verschillend naargelang van de statistische buurt. Onderstaande kaarten geven hierover meer informatie.

(7) In tegenstelling tot de tabellen van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, worden in deze tabellen niet enkel gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden.

2.3 Huishoudens

2.3.2 EENPERSOONSHUISHOUDENS

Kaart 3: Aandeel eenpersoonshuishoudens per statistische buurt in Vorst op 01/01/2007.

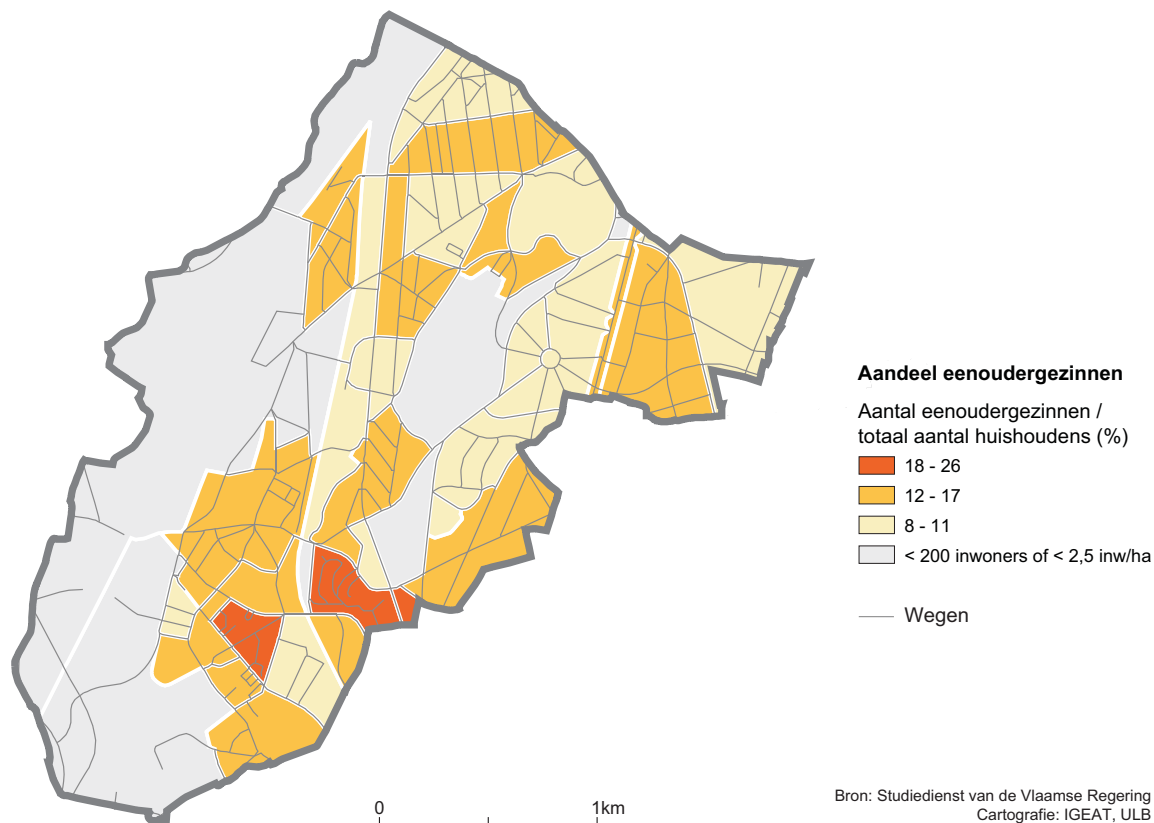

Het aandeel eenpersoonshuishoudens is lager in Vorst (46,1 %) dan in het Gewest (49,3 %). Het is het hoogst in de statistische buurten: “A21-Magnanerie” (62,5 %) en “A783-Park van Vorst” (56,7 %). Het aandeel eenpersoonshuishoudens is kleiner dan een kwart van de huishoudens in de buurt “A111-Messidor I” (24,6 %).

2.3 Huishoudens

2.3.3 EENOUDERGEZINNEN

Kaart 4: Aandeel eenoudergezinnen per statistische buurt in Vorst op 01/01/2007.

Het aandeel eenoudergezinnen is hoger in Vorst (12,0 %) dan in het Gewest (10,9 %). Dit aandeel bedraagt 35,1 % van alle gezinnen met kinderen, wat een relatief hoog aandeel is binnen de Brusselse gemeenten. Het aandeel eenoudergezinnen is hoger dan een kwart van de huishoudens in de buurten: “A252-Messidor II” (25,8 %), “A111-Messidor I” (24,6 %) en “A03-

Vorstse Haard-Familie” (21,5 %). Het betreft buurten met sociale woningen. Het aandeel eenoudergezinnen is er vaak hoger omdat dit een voorrangscriterium is om er te kunnen wonen.

2.4 Multiculturaliteit

Tabel 3: Voornaamste nationaliteiten in Vorst en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Vorst			Brussels Gewest		
Nationaliteit	Aantal	%	Nationaliteit	Aantal	%
Totaal (+ vluchtelingen)	48 906	100,0	Totaal (+ vluchtelingen)	1 048 491	100,0
België	35 090	71,7	België	753 448	71,9
Marokko	2 313	4,7	Frankrijk	46 006	4,4
Frankrijk	1 978	4,0	Marokko	39 095	3,7
Italië	1 829	3,7	Italië	26 695	2,5
Portugal	1 367	2,8	Spanje	19 210	1,8
Spanje	1 262	2,6	Portugal	16 127	1,5
Polen	912	1,9	Polen	15 645	1,5
Griekenland	386	0,8	Turkije	10 516	1,0
Roemenië	363	0,7	Duitsland	8 886	0,8
Congo	293	0,6	Roemenië	8 718	0,8

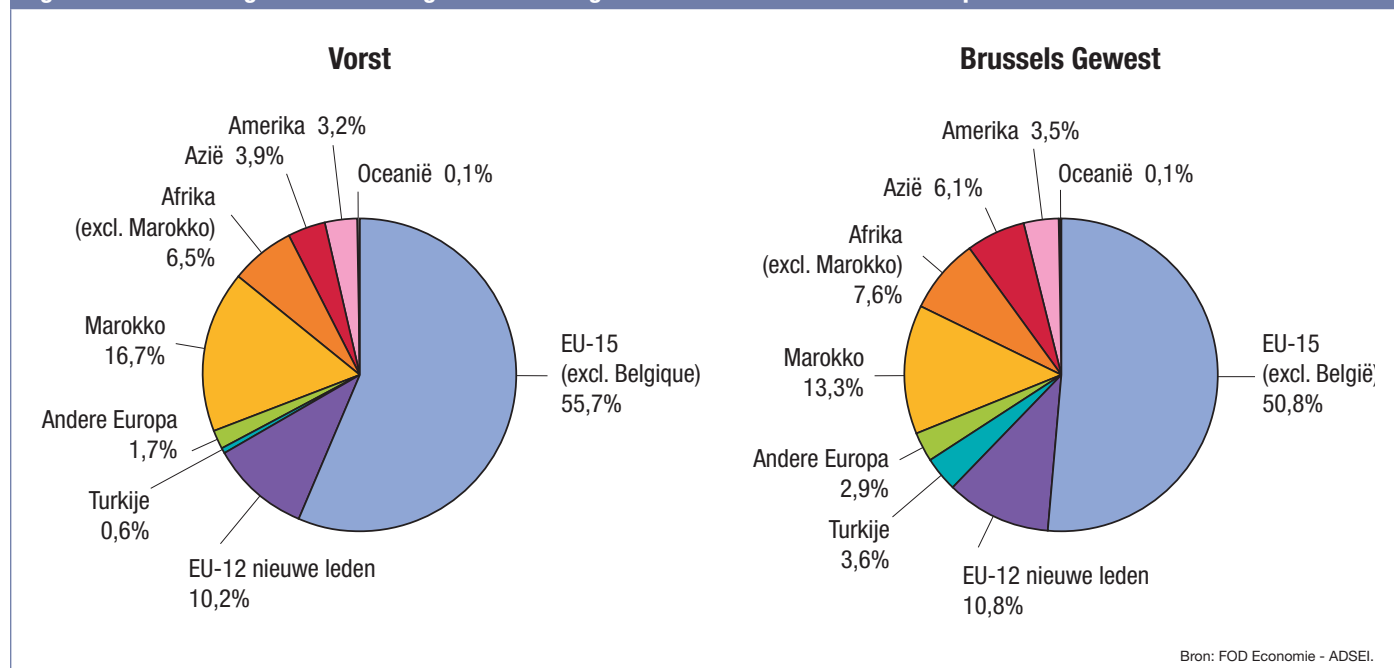
Bron: FOD Economie – ADSEI, Rijksregister, 2008.

In 2008 had 28,3 % van de bevolking van de gemeente Vorst niet de Belgische nationaliteit⁽⁸⁾, dit verschilt weinig van het gewestelijke gemiddelde (28,1 %).

(8) Het betreft wel degelijk de nationaliteit en niet de origine. Een groot deel van de allochtone gemeenschap is door naturalisatie Belg geworden. De statistieken per nationaliteit geven niettemin een duidelijk beeld van de recentste migraties.

2.4 Multiculturaliteit

Figuur 4: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Vorst en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

In Vorst (55,7 %), meer dan voor het hele Gewest (50,8 %), is de meerderheid van de niet-Belgische bevolking afkomstig uit de 15 landen van de EU (lidstaten vóór 2004⁽⁹⁾). Dit is de weerspiegeling van de arbeidsmigratie van de jaren 60, voornamelijk vanuit de landen rond de Middellandse Zee. Onder de niet-Belgen is de Marokkaanse gemeenschap (16,7 % van de niet-Belgen, 4,7 % van de totale bevolking) de grootste,

gevolgd door de Fransen (14,3 % van de niet-Belgen), de Italianen (13,2 % van de niet-Belgen), de Portugezen (9,9 % van de niet-Belgen) en de Spanjaarden (9,1 % van de niet-Belgen). Het aandeel van de mediterrane nationaliteiten⁽¹⁰⁾ (15,3 %) is groter in Vorst dan voor de totale Brusselse bevolking (11,8 %).

(9) EU-15: Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

EU-12 nieuwe leden: Cyprus, Hongarije, Malta, Polen, Letland, Estland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Roemenië, Bulgarije.

(10) Algerije, Bosnië-Herzegovina, Cyprus, Kroatië, Spanje, Griekenland, Israël, Italië, Malta, Marokko, Portugal, Tunesië, Turkije.

3. SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN

Van een aantal sociaaleconomische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen: "Inschakeling op de arbeidsmarkt" en "Inkomens" onder het thema "Economie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.1 ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCH STATUUT

Tabel 4: Algemeen sociaal-economisch statuut van de bevolking van Vorst op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

Mannen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	9 333	0,6	32,8	68,0	54,5	8,3	2,6
	Werkzoekend	2 047	0,0	8,7	12,9	18,0	0,1	-
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	2 847	-	-	-	10,2	87,1	92,8
	Andere niet-actieven	9 213	99,4	58,5	19,1	17,4	4,5	4,6
Totale bevolking KBSZ		23 440	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vrouwen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	7 781	0,4	26,1	56,1	40,8	3,1	1,1
	Werkzoekend	2 166	0,0	9,1	14,1	14,8	0,0	-
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	4 247	-	-	-	14,2	79,4	91,0
	Andere niet-actieven	11 494	99,5	64,8	29,5	30,2	17,4	8,0
Totale bevolking KBSZ		25 688	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal (mannen en vrouwen)		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	17 114	0,5	29,3	62,0	47,1	5,3	1,6
	Werkzoekend	4 213	0,0	8,9	13,5	16,3	0,0	-
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	7 094	-	-	-	12,4	82,7	91,6
	Andere niet-actieven	20 707	99,4	61,8	24,3	24,3	12,0	6,9
Totale bevolking KBSZ		49 128	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: KBSZ ⁽¹⁰⁾, gegevens op 31/12/2007.

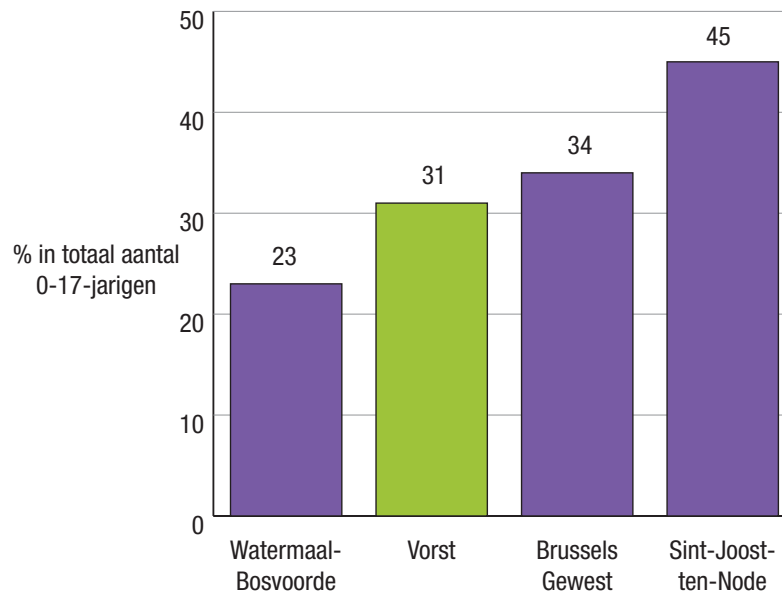
In Vorst heeft 62,0 % van de 25-49-jarigen een baan (als werknemer of zelfstandige), dit is veel meer dan het gewestelijke gemiddelde (57,0 %). Dit geldt ook voor de groepen 18-24 jaar (29,3 % tegenover 27,3 %) en 50-64 jaar (47,1 % tegenover 44,6 %).

(10) Meer informatie over de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KBSZ) en de categorie "andere" vindt u op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn onder de rubriek Armoede/gegevensbronnen. Deze categorie bevat onder anderen studenten, huisvrouwen en -mannen,...

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.2 MINDERJARIGEN IN EEN HUISHOUDEN ZONDER BETAALD WERK

Figuur 5: Aandeel minderjarigen in een huishouden zonder betaald werk in Vorst en het Brussels Gewest op 31/12/2005.

Bron: KBSZ op 31/12/2005.

In Vorst leeft 31 % van de jongeren onder de 18 jaar in een huishouden zonder inkomen. Dit is een gemiddeld percentage voor het Gewest. Dit gemiddelde cijfer verdoezelt echter de grote verschillen op het gemeentelijke grondgebied⁽¹²⁾.

(11) Voor meer informatie zie pagina 80 van de "Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad" van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.1 ACTIEVE BEVOLKING

Tabel 5: Activiteitsgraad ⁽¹³⁾ van de bevolking van Vorst en het Brussels Gewest op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

	Vorst			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Activiteitsgraad	70,3	59,0	64,6	64,4	53,6	59,0
Activiteitsgraad van 15-24-jarigen	30,5	26,8	28,6	28,3	25,2	26,7
Activiteitsgraad van 25-49-jarigen	80,9	70,2	75,5	74,1	63,5	68,9
Activiteitsgraad van 50-64-jarigen	72,4	55,6	63,3	67,4	51,9	59,3
Activiteitsgraad 65-plussers	6,9	2,4	4,2	7,2	2,1	4,1

Bron: KBSZ (gegevens op 31/12/07).

In Vorst ligt de activiteitsgraad (64,6 %) ruimschoots boven die van het Brussels Gewest (59,0 %), zowel voor vrouwen (59,0 % versus 53,6 %) als voor mannen (70,3 % tegenover 64,4 %). Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van mannen ouder dan 65 jaar. Een hoge activiteitsgraad bij de groep 15-24 jaar kan wijzen op een lichtere neiging om hoger onderwijs te volgen.

(13) De activiteitsgraad is het aandeel van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat actief is op de arbeidsmarkt (werkend en werkzoekend) ten opzichte van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.2 WERKZOEKENDE

Tabel 6: Werkloosheidsgraad en kenmerken van werkzoekenden in Vorst en het Brussels Gewest op 01/01/2008, naar geslacht.

	Vorst			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Werkloosheidsgraad	17,4	20,9	19,0	17,8	20,5	19,0
Werkloosheidsgraad van min 25-jarigen	28,9	35,2	32,0	29,8	33,7	31,7
Werkloosheidsduur						
< 1 jaar	36,5	36,6	36,6	38,1	36,6	37,4
1 tot 2 jaar	17,7	16,0	16,8	16,4	15,9	16,2
2 tot 5 jaar	26,7	26,5	26,6	26,2	26,3	26,3
5 jaar en +	19,1	20,9	20,0	19,2	21,2	20,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werkzoekenden naar leeftijd						
< 25 jaar	13,6	15,0	14,3	14,8	16,5	15,6
25-49 jaar	70,0	69,3	69,6	69,0	68,7	68,8
50 jaar en +	16,4	15,7	16,0	16,2	14,9	15,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werklozen naar nationaliteit						
Belgen	65,9	68,3	67,1	67,3	72,6	69,9
EU (excl. Belgen)	15,0	16,8	15,9	10,5	11,5	11,0
Niet EU	19,1	14,9	17,0	22,2	16,0	19,1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: NBB, FOD Economie – ADSEI, ACTIRIS, Steunpunt-WSE, Berekeningen Observatorium voor de Werkgelegenheid, Actiris.

De werkloosheidsgraad in Vorst ligt even hoog als in het Gewest (19,0 %). De werkloosheidsgraad van de groep jonger dan 25 jaar ligt even hoog (32,0 % tegenover 31,7 % voor het Gewest). Het verschil tussen de werkloosheidsgraad bij jonge mannen en jonge vrouwen is hoger in Vorst dan in het Gewest. Op 1 januari 2008 was 36,6 % van de werklozen minder dan één jaar werkloos (tegenover 37,4 % voor het Gewest) en was 20,0 % al meer dan 5 jaar werkloos (tegenover 20 %). De werklozen in Vorst zijn even oud als in het Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.1 GEMIDDELD EN MEDIAAN INKOMEN

Tabel 7: Gemiddeld en mediaan inkomen in euro per jaar, per inwoner en per aangifte, Vorst, Brussels Gewest en België, inkomens 2006.			
	Gemiddeld inkomen per inwoner (2006)	Gemiddeld inkomen per aangifte (2006)	Mediaan inkomen per aangifte (2006)
Vorst	€ 12 357	€ 22 065	€ 16 273
Brussels Gewest	€ 11 988	€ 22 516	€ 15 932
België	€ 14 173	€ 24 949	€ 18 833

Bron: FOD Economie – ADSEI, Fiscale statistieken 2007 (inkomens 2006).

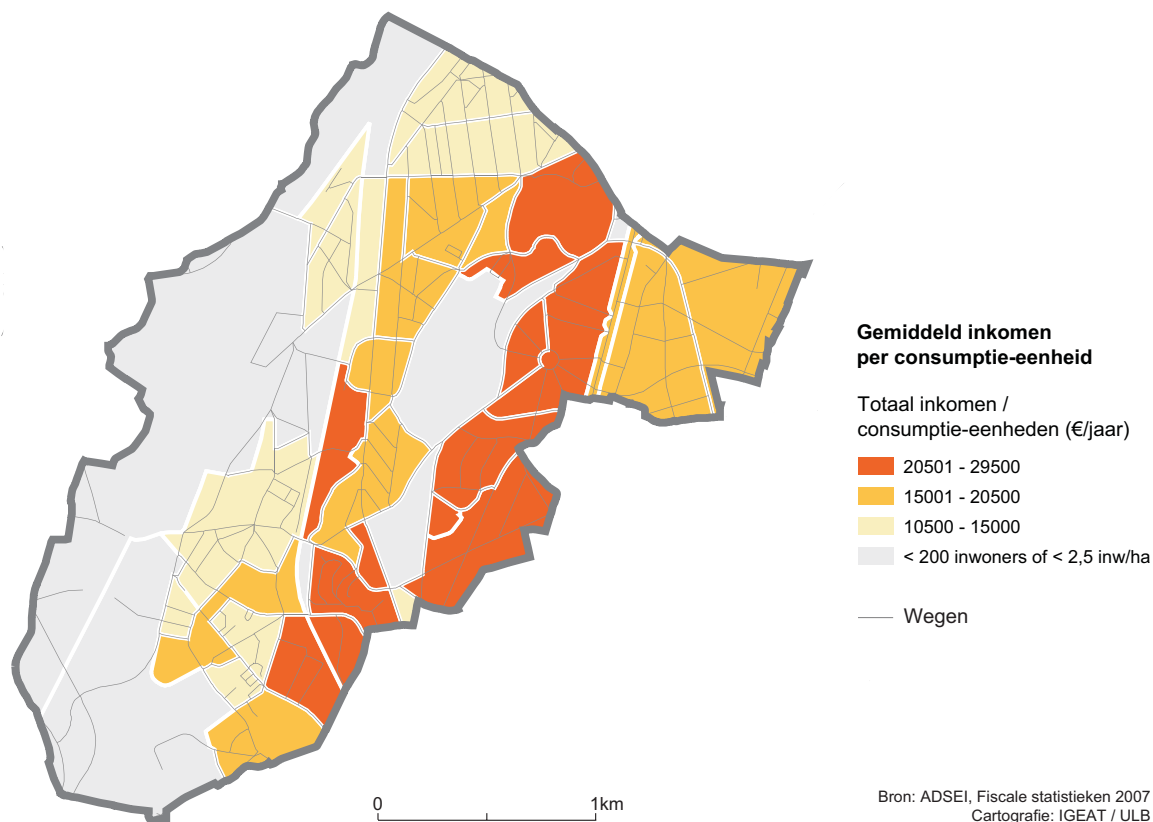
Het gemiddelde inkomen per inwoner is het totale inkomen gedeeld door de totale bevolking. Het gemiddelde inkomen per aangifte is het totale inkomen gedeeld door het aantal fiscale aangiften. Het mediane inkomen is het inkomen dat de bevolking precies in twee verdeelt: de helft van de bevolking heeft een inkomen hoger dan het mediane inkomen, de andere helft een lager.

Het gemiddelde en mediane inkomen in Vorst zijn hoger dan in het Brussels Gewest⁽¹⁴⁾ maar lager dan in het land.

(14) Voor meer informatie zie de Welzijnsbarometer van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Kaart 5: Gemiddeld inkomen per consumptie-eenheid per statistische buurt in Vorst, inkomens 2006.

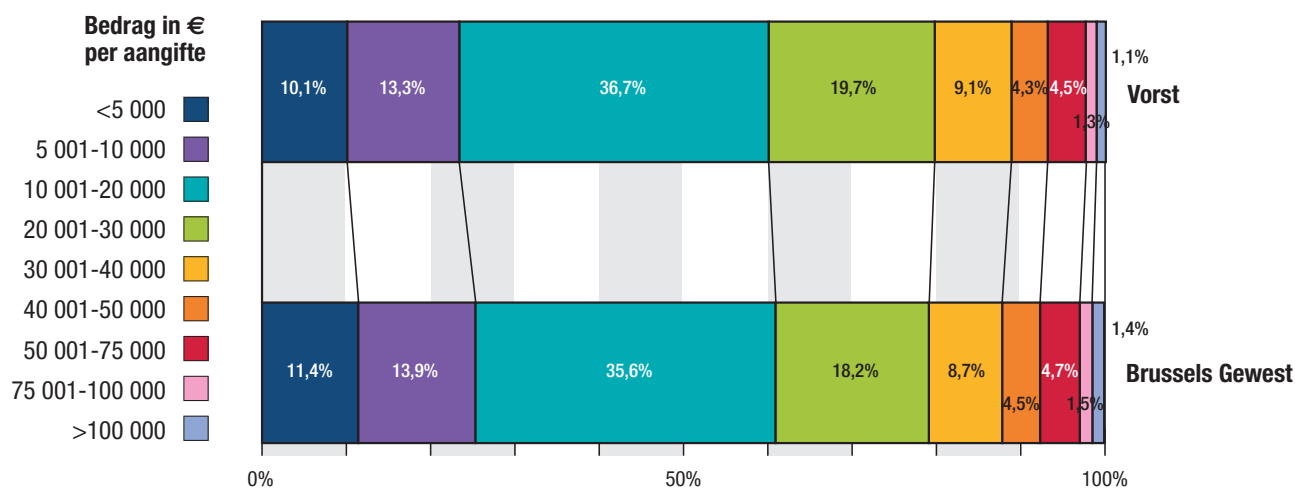
Het gemiddelde inkomen per consumptie-eenheid werd berekend door het aangegeven totaal inkomen te vergelijken met het aantal consumptie-eenheden in de wijk. De consumptie-eenheden herevalueren de bevolking rekening houdend met de huishoudensstructuur, aangezien deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. De consumptie-eenheden worden als volgt gedefinieerd: de eerste volwassene van een huishouden geldt als 1 consumptie-eenheid, de andere volwassenen als 0,5 en de kinderen jonger dan 13 jaar als 0,3.

In Vorst is de maximumwaarde € 29 086 per jaar, meer bepaald in de buurt “A12-Haveskerke”. Het minimum is € 10 631 per jaar voor de buurt “A60-Sint-Antonius”.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.2 INKOMENSKLASSEN

Figuur 6: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen naar inkomensklasse, per aangifte, Vorst en het Brussels Gewest, 2005.

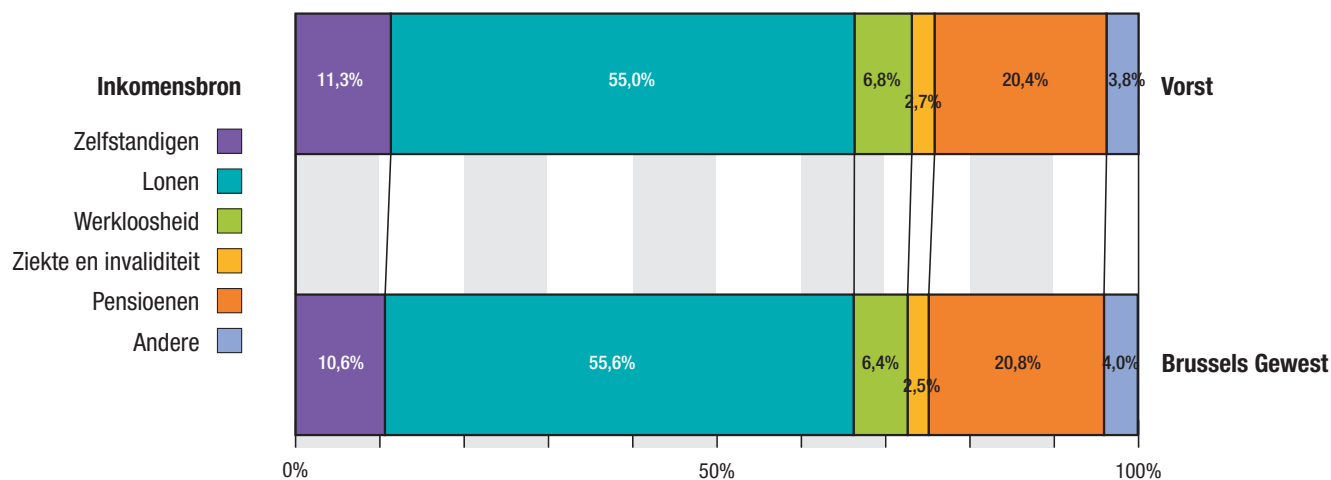
Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Het aandeel lage inkomens (< € 10 000 per aangifte) en het aandeel hoge inkomens (> € 75 000 per aangifte) zijn iets kleiner dan in het Brussels Gewest (respectievelijk 23,4 % en 2,4 % tegenover 25,3 % en 2,9 %). Bijgevolg is het aandeel van de intermediaire inkomens (van € 10 000 tot € 75 000) er groter.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.3 INKOMENSBRON

Figuur 7: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen, Vorst en het Brussels Gewest, 2005.

Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

De structuur van de herkomst van de inkomens in Vorst loopt ongeveer gelijk met de gewestelijke structuur.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.4 PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Tabel 8: Aantal en aandeel personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen in 2008 in Vorst en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Vorst		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	4 072	100,0	93 462	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	226	5,6	7 177	7,7
Werkloosheidsuitkering	391	9,6	8 264	8,8
Uitkering voor mensen met een handicap	32	0,8	516	0,6
Totaal aantal jongeren met een uitkering	649	15,9	15 957	17,1
Actieve bevolking (18-64 jaar)	30 892	100,0	667 026	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	803	2,6	20 385	3,1
Werkloosheidsuitkering	4 684	15,2	91 409	13,7
Uitkering voor mensen met een handicap	555	1,8	11 198	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	6 042	19,6	122 992	18,4
Ouderen (≥ 65 jaar)	7 124	100,0	152 045	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	34	0,5	1 349	0,9
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	516	7,2	17 256	11,3
Uitkering voor mensen met een handicap	303	4,3	8 155	5,4
Totaal aantal ouderen met een uitkering	853	12,0	26 760	17,6

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – januari 2008, RVA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor Pensioenen 2008.

19,6 % van de actieve bevolking en 15,9 % van de jongeren in Vorst leven van een vervangingsinkomen. Het aandeel van de bevolking dat leeft van een OCMW-uitkering (leefloon of equivalent leefloon) of van een IGO is lager in Vorst dan in het Gewest. Het aandeel van de bevolking dat een werkloosheidsuitkering krijgt, is dan weer iets hoger.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.5 GERECHTIGDEN OP EEN INKOMEN VAN HET OCMW

Tabel 9: Aantal gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Vorst en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Vorst				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	2	0	2	10 890	42	31	73	229 420
18-24	168	45	213	4 072	5 791	1 355	7 146	93 462
25-49	325	110	435	19 137	11 211	3 908	15 119	411 019
50-64	133	9	142	7 683	4 553	666	5 219	162 545
≥65	29	7	36	7 124	1 103	232	1 335	152 045
Totaal	657	171	828	48 906	22 700	6 192	28 892	1 048 491

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Tabel 10: Aandeel gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Vorst en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

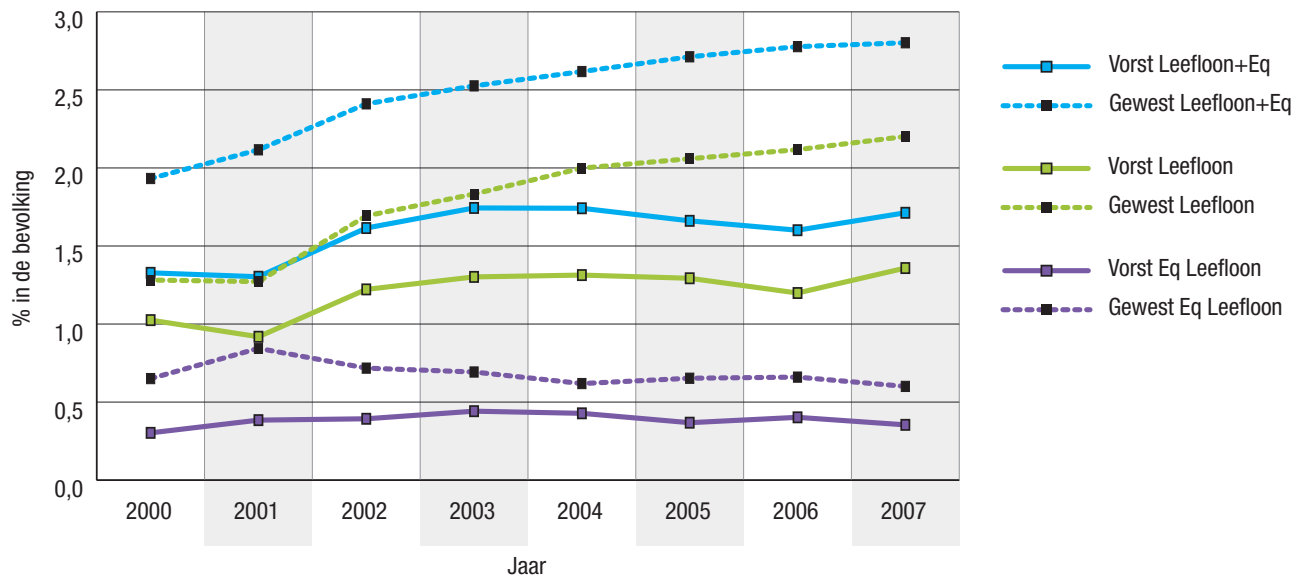
	Vorst				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	0,0	0,0	0,0	100 %	0,0	0,0	0,0	100 %
18-24	4,1	1,1	5,2	100 %	6,2	1,4	7,6	100 %
25-49	1,7	0,6	2,3	100 %	2,7	1,0	3,7	100 %
50-64	1,7	0,1	1,8	100 %	2,8	0,4	3,2	100 %
≥65	0,4	0,1	0,5	100 %	0,7	0,2	0,9	100 %
Totaal	1,3	0,3	1,7	100 %	2,2	0,6	2,8	100 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Eind 2007 had 1,7 % van de bevolking van Vorst een vervangingsinkomen, wat minder is dan in het Gewest (2,8 %). De leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar is hier verhoudingsgewijs het meest vertegenwoordigd, zowel in Vorst als in het Brussels Gewest. Onder de 65-plussers zijn er nog altijd personen die afhangen van het OCMW omdat zij geen recht hebben op andere uitkeringen.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Figuur 8: Evolutie van het aandeel gerechtigden op het leefloon of equivalent leefloon in Vorst en het Brussels Gewest tussen 2000 en 2007.

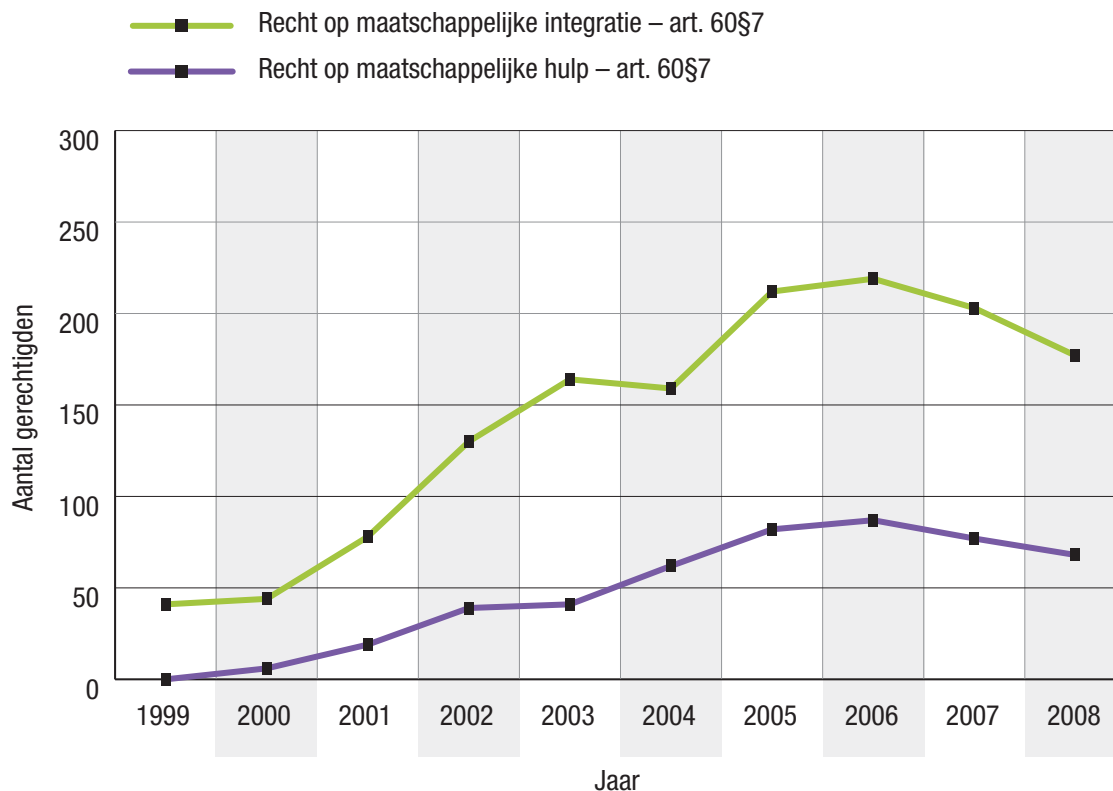
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, gegevens op 31/12/2007, FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

Na een stagnering lijkt het aandeel personen dat een leefloon of equivalent leefloon krijgt in Vorst vanaf 2001 te stijgen. Vervolgens heeft het zich gestabiliseerd, maar sinds 2006 zien we een opwaartse trend. In het Brussels Gewest stijgt dit aandeel voortdurend sinds 2000.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.6 TEWERKSTELLINGSMAATREGELEN

Figuur 9: Aantal mensen tewerkgesteld overeenkomstig artikel 60§7 in het OCMW van Vorst tussen 1999 en 2008.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie.

Tussen 1999 en 2006 is het aantal via artikel 60§7 tewerkgestelde personen in Vorst gestegen. Sindsdien lijkt het eerder te dalen, terwijl in het Brussels Gewest een continue stijging wordt vastgesteld. Zowel rechthebbenden op maatschappelijke integratie als rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening kunnen door het OCMW worden tewerkgesteld in het kader van artikel 60.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.7 MENSEN MET EEN LAAG INKOMEN (RVV EN OMNIO)

Tabel 11: Aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Vorst, naar leeftijdscategorie.

Vorst	Aantal gerechtigden				Aantal personen ten laste			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	12	669	1 187	1 868	445	301	142	888
OCMW	11	778	30	819	642	244	4	890
IGO	0	13	365	378	26	34	50	110
Mensen met een handicap	0	514	247	761	142	144	53	339
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	53	4		57	1	1		2
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		558	9	568	279	234	10	523
OMNIO	397	373	7	777				
Totaal aantal gerechtigden	474	2 909	1 845	5 228	1 535	958	259	2 752
Totale bevolking KBSZ	12 002	29 987	7 139	49 128	12 002	29 987	7 139	49 128

Bron: KBSZ 2008.

Tabel 12: Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Vorst, naar leeftijdscategorie.

Vorst	% gerechtigden in de bevolking				% personen ten laste in de bevolking			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	0,1	2,2	16,6	3,8	3,7	1,0	2,0	1,8
OCMW	0,1	2,6	0,4	1,7	5,3	0,8	0,1	1,8
IGO	0,0	0,0	5,1	0,8	0,2	0,1	0,7	0,2
Mensen met een handicap	0,0	1,7	3,5	1,5	1,2	0,5	0,7	0,7
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	0,4	0,0		0,1	0,0	0,0		0,0
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		1,9	0,1	1,2	2,3	0,8	0,1	1,1
OMNIO	3,3	1,2	0,1	1,6				
Totaal aantal gerechtigden	3,9	9,7	25,8	10,6	12,8	3,2	3,6	5,6
Totale bevolking KBSZ	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Bron: KBSZ 2008.

Het aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging en hun personen ten laste is een indicator van het aantal personen dat in gezinnen met een laag inkomen leeft.

16,2 % van de bevolking van Vorst heeft (rechtstreeks of onrechtstreeks) recht op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging, als gezinshoofd of als persoon ten laste. Dit is minder dan in het Brussels Gewest⁽¹⁵⁾

(17,2 %). Vorst telt meer personen die recht hebben op een WIGW-uitkering (5,6 %), oudere werklozen (2,2 %) en personen met een handicap (2,2 %) dan het gemiddelde van het Gewest (respectievelijk 5,1 %, 2,0 % en 2,2 % voor het Gewest), maar minder OCMW-gerechtigden (3,5 %) en IGO's (1,0 % tegenover respectievelijk 4,9 % en 1,0 % voor het Gewest).

(15) Voor het Gewest, zie Tabel 7 van de Welzijnsbarometer 2008, pagina 16.

4. GEZONDHEID

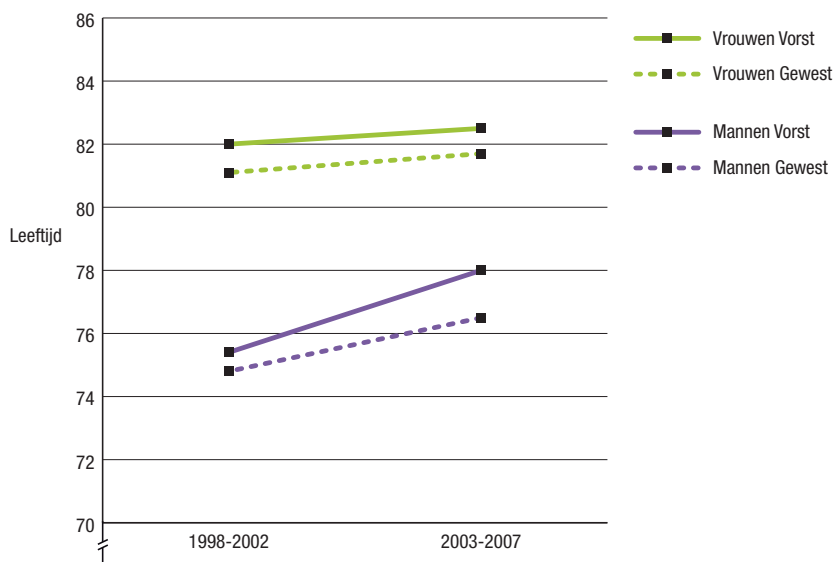
Van een aantal gezondheidsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Sterftecijfer” onder het thema “Gezondheid”, maar ook “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.1 LEVENSVERWACHTING

Figuur 10: Evolutie van de levensverwachting in Vorst en het Brussels Gewest, naar geslacht.

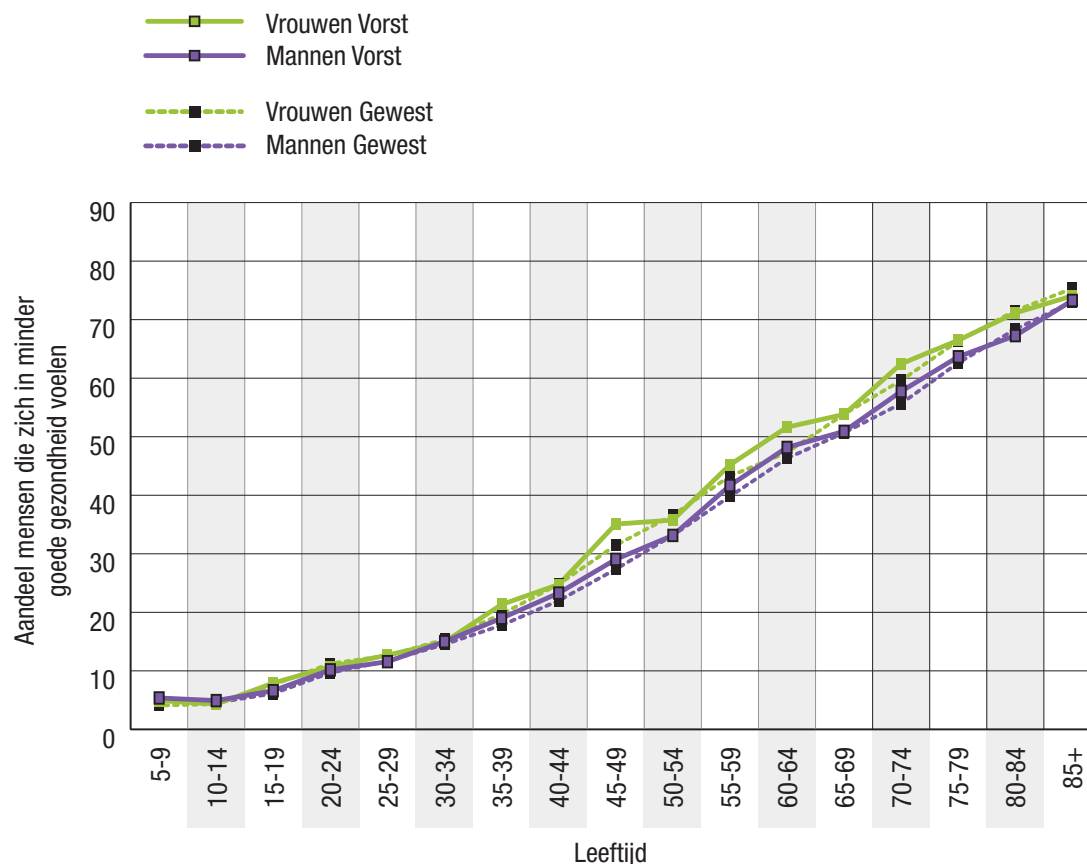
Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De levensverwachting van vrouwen ligt hoger dan die van mannen. De levensverwachting van mannen neemt sterker toe dan die van vrouwen, en dit zowel in Vorst (respectievelijk +2,6 jaar tegenover +0,5 jaar) als in het Brussels Gewest (respectievelijk +1,7 jaar tegenover +0,6 jaar)

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.2 SUBJECTIEVE GEZONDHEID

Figuur 11: Inschatting van de eigen gezondheid in Vorst en het Brussels Gewest, naar leeftijd en geslacht.

Bron: Algemene socio-economische enquête 2001, berekeningen Patrick Deboosere (VUB Interface Demography).

De bevolking van Vorst denkt over het algemeen even gezond te zijn als die van het hele Gewest, hoewel iets meer vrouwen van oordeel zijn dat ze niet in goede gezondheid verkeren.

De gezondheidsperceptie wordt gebruikt als een indicator van de algehele gezondheid van de bevolking. Dit gegeven lijkt

een goede maatstaf zowel voor verkennende studies als voor beleidsplanning. Daarom werden de gegevens van de algemene socio-economische enquête 2001 over de gezondheidsperceptie in detail geanalyseerd in de "Gezondheids- en welzijnsatlas van Brussel-Hoofdstad" (hoofdstuk 9).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.3 STERFTE

Tabel 13: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Vorst, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering ⁽¹⁶⁾ voor leeftijd.						
	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Cardiovasculaire aandoeningen	302	270,9	-5 %	394	318,3	-4 %
Kanker	259	232,3	-9 %	271	218,9	-1 %
Ademhalingsziekten	95	85,2	-30 %	113	91,3	-16 %
Ziekten ademhalingsorganen	58	52,0	+17 %	42	33,9	-5 %
Infectieuze en parasitaire aandoeningen	36	32,3	+18 %	57	46,0	+30 %
Uitwendige doodsoorzaken	67	60,1	-10 %	57	46,0	-6 %
Ongevallen	35	31,4	-5 %	41	33,1	+4 %
Zelfmoord	22	19,7	-13 %	10	8,1	-29 %
Totaal	916	821,6	-9 %	1 100	888,6	-5 %
Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel. De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven. Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn. Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.						

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Vorst bedraagt het sterftecijfer voor alle leeftijden 8 216 per 100 000 voor mannen en 8 886 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor leeftijd, is dit percentage aanzienlijk lager voor mannen (-9 % tegenover het Gewest). We zien ook een significante ondersterfte door ademhalingsaandoeningen bij mannen.

(16) Zie woordenlijst.

4.1 Algemene gezondheidstoestand

Tabel 13bis: Belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte in Vorst, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Long- en strottenhoofdkanker	21	21,6	-24,3 %	-	-	-
Borstkanker (vrouwen)	-	0,0	-	20	19,8	+15 %
Ischemische hartziekten	23	23,6	+0,3 %	-	-	-
Totaal	206	211,7	-13,8 %	156	154,1	+1,2 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

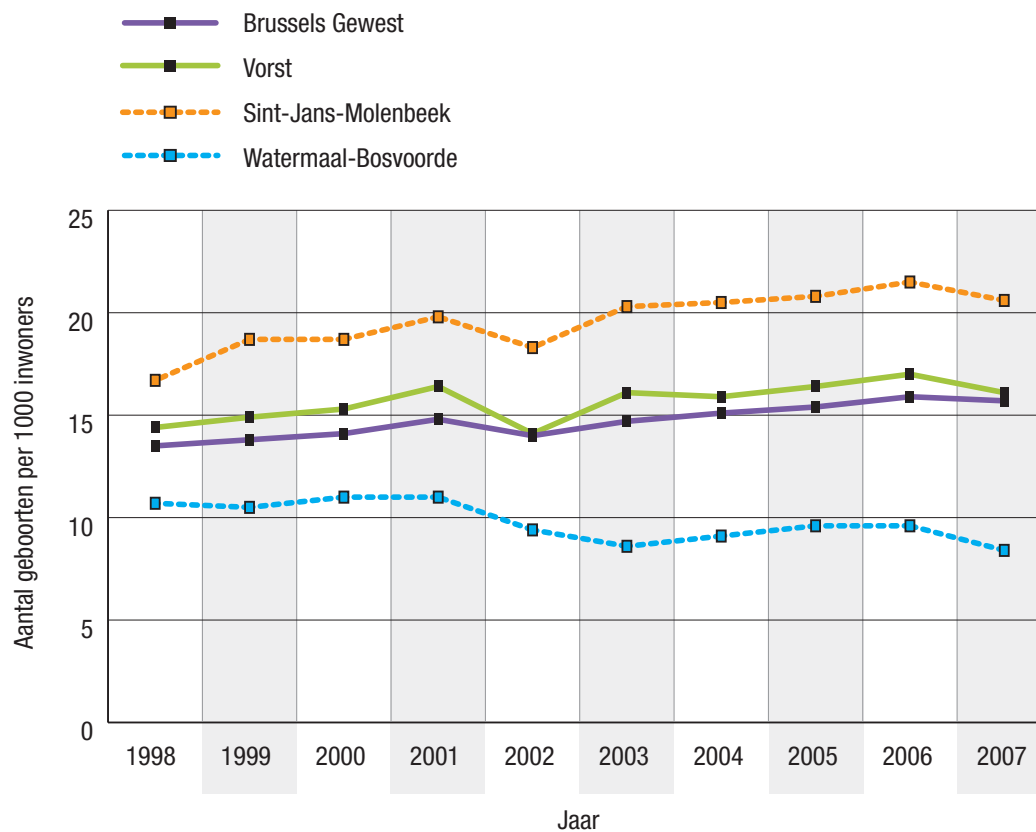
Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Vorst bedraagt de vroegtijdige mortaliteit (vóór 65 jaar) 2 117 per 100 000 voor mannen en 1 541 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor leeftijd, is dit percentage aanzienlijk lager voor mannen (-13,8 % tegenover het Gewest).

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.1 GEBOORTEN

Figuur 12: Evolutie van de geboortecijfers in Vorst en het Brussels Gewest, 1998-2007.

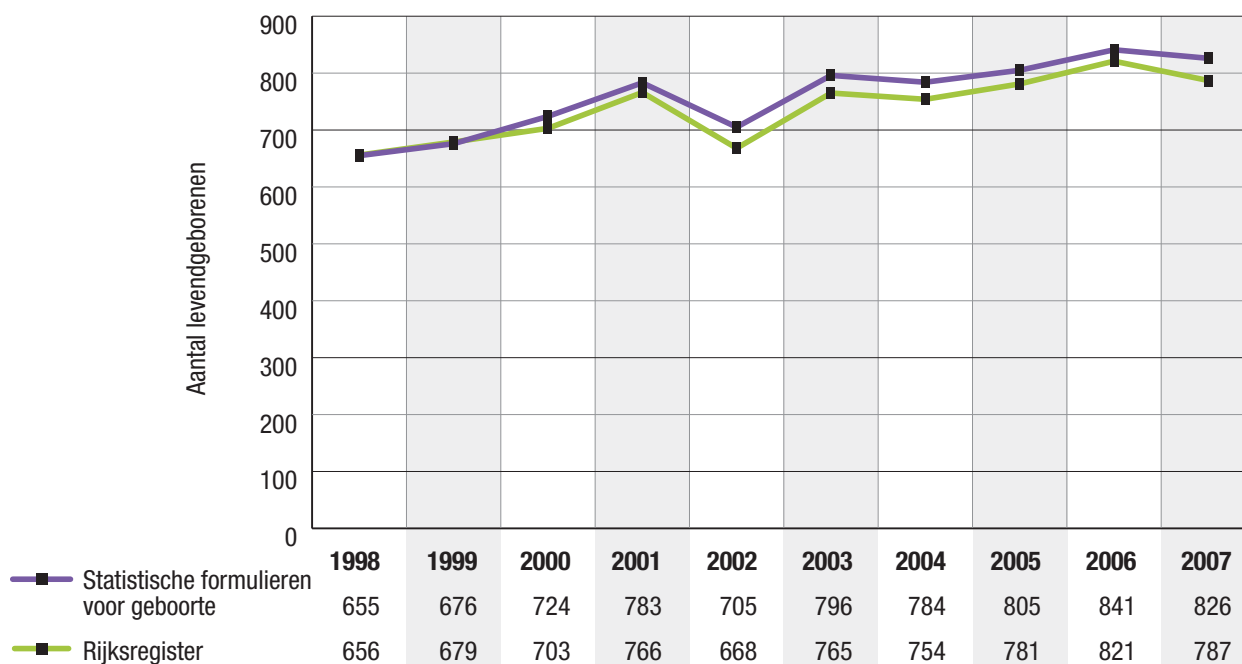

Bron: Statistische formulieren voor geboorten, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Tussen 1998 en 2007 kende Vorst een lichte stijging van het absolute aantal levendgeborenen en het geboortecijfer, met uitzondering van een lichte daling in 2002. Het geboortecijfer van de gemeente was groter dan dat van het Gewest in het begin van de periode. Het lag dicht bij het gewestelijke gemiddelde in 2002 maar heeft zich sindsdien opnieuw gestabiliseerd boven het gewestelijke gemiddelde.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 13: Evolutie van het absoluut aantal levendgeborenen in Vorst, 1998-2007 volgens twee verschillende bronnen.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en ADSEI: Rijksregister.

Als officieel cijfer voor het aantal geboorten geldt het cijfer van het Rijksregister, dat samengesteld is op basis van het bevolkingsregister van de gemeenten.

Een andere informatiebron zijn de statistische formulieren voor geboorte, die worden ingevuld door de gezondheidswerkers en de diensten van de burgerlijke stand van de gemeente van geboorte. Deze bron houdt rekening met alle geboorten, ongeacht het verblijfsstatuut van de moeder. In de meeste gemeenten is het aantal via deze bron geregistreerde geboorten hoger dan het aantal geboorten geregistreerd door het Rijksregister. Niet-geregistreerde geboorten vinden we enerzijds bij kinderen van wie de moeder is ingeschreven in het Wachtregister en anderzijds

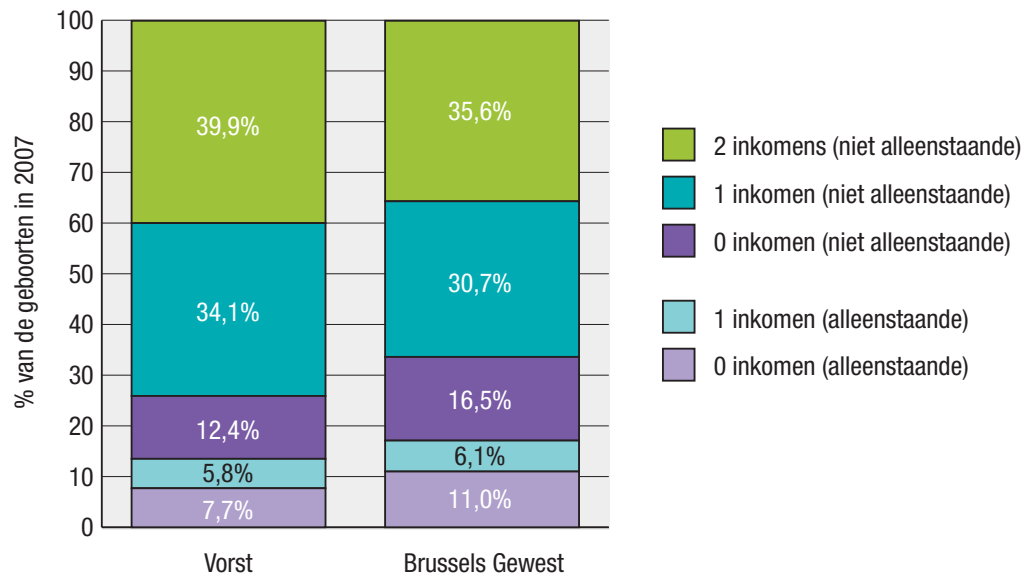
in bijzondere situaties (diplomatiek personeel verbonden aan internationale instellingen, thuislozen, illegalen).

In Vorst is er een gevoelig verschil tussen de twee informatiebronnen (39 personen in 2007). Dit betekent dat niet alle geboorten ingeschreven zijn in het Rijksregister.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.2 KENMERKEN VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Figuur 14: Sociale kenmerken van de huishoudens van de pasgeborenen in Vorst en het Brussels Gewest op 01/01/2007.

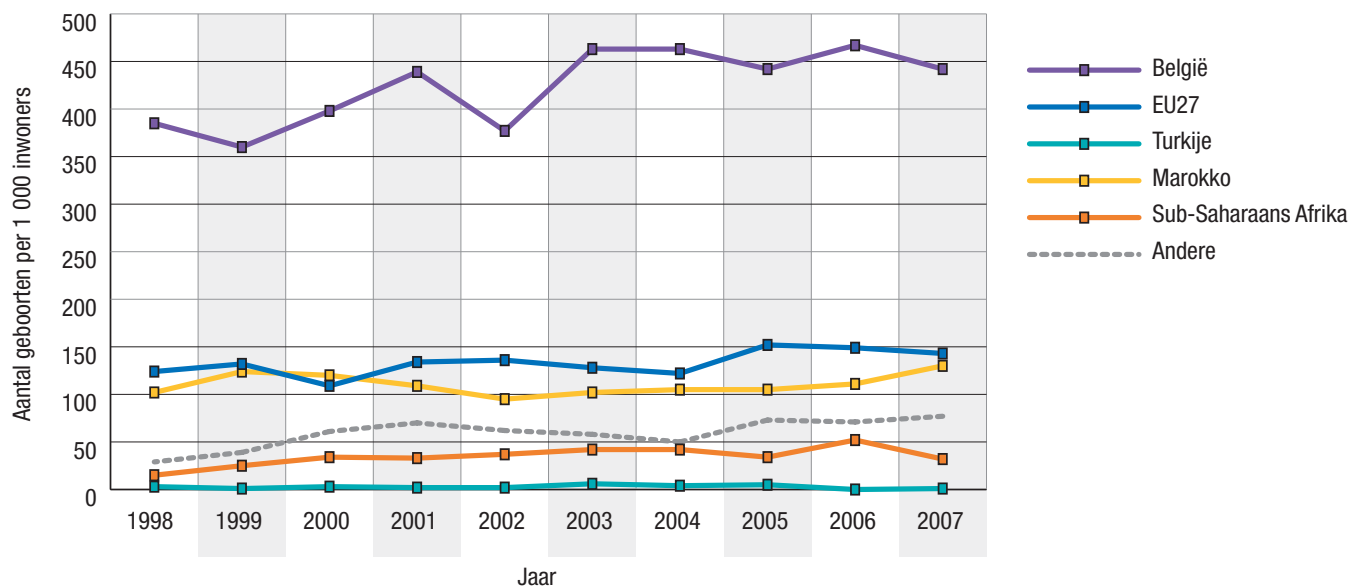
Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Vorst worden de meeste kinderen (39,9 %) geboren in een huishouden met twee inkomens, meer dan in het hele Gewest (35,6 %). Er worden minder kinderen geboren in een alleenstaand huishouden⁽¹⁷⁾ (13,5 % tegenover 17,1 %) en nog minder in een huishouden zonder inkomen uit arbeid (20,1 % tegenover 27,5 %). Het aandeel kinderen dat geboren wordt in een gezin zonder inkomen uit arbeid (al dan niet alleenstaand) wordt gebruikt als armoede-indicator.

(17) Een alleenstaand huishouden is een huishouden waar de moeder alleen woont op het moment van de geboorte.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 15: Evolutie van de huidige nationaliteit van de moeder van de pasgeborenen in Vorst, 1998-2007.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Vorst werd in 2007 54 % van de kinderen geboren uit moeders met de Belgische nationaliteit.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.3 GEZONDHEID VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Tabel 14: Evolutie van de kenmerken van de geboorten en de moeders die in Vorst en het Brussels Gewest wonen, 2003-2007.

	Aantal Vorst	% Vorst*	% Gewest*
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Meerlinggeboorten	134	3,3	3,5
Keizersneden	706	17,3	17,4
Ingeleide bevallingen	1 056	26,6	26,3
Vroeggeboorte (< 37 weken)	234	6,1	6,7
Ernstige vroeggeboorte (< 32 weken)	44	1,1	1,0
Laag geboortegewicht (< 2500g)	265	6,7	6,5
Moeders < 20 jaar	92	2,3	2,8
Moeders ≥ 40 jaar	170	4,2	4,0

* Per 100 levendgeboorten (vroeggeboorte of laag geboortegewicht) of totaal.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn. Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De cijfers van de statistieken over de gezondheid van moeder en kind liggen zeer dicht bij die van het Brussels Gewest. Er zijn echter minder moeders jonger dan 20 jaar (het verschil is statistisch significant).

4.2.4 FOETO-INFANTIELE STERFTE

Tabel 15: Evolutie van de perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit bij geboorten bij moeders die wonen in Vorst en het Brussels Gewest, 2003-2007.

	Aantal Vorst	Vorst per 1 000 geboorten	Gewest per 1 000 geboorten
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Perinatale mortaliteit (1)	25	6,1	7,2
Infantiele mortaliteit (2)	14	3,5	4,3
Foeto-infantiele mortaliteit (3)	33	8,1	9,2

(1) Overlijden voor de geboorte, vanaf 22 weken zwangerschap of 500g, of tijdens de eerste week na de geboorte (0-6 dagen na de bevalling), per 1 000 geboorten.

(2) Overlijden na de geboorte en voor de eerste verjaardag (tussen 0 en 364 levensdagen), per 1 000 levendgeboorten.

(3) Overlijden vanaf 22 weken zwangerschap tot de geboorte (criterium vanaf 1999, daarvoor 28 weken zwangerschap of 1 000g) of in de loop van het eerste levensjaar, per 1 000 geboorten.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Vorst is de foeto-infantiele sterfte lager (8,1 per 1000) dan in het Gewest (9,2 per 1000), maar het verschil is statistisch niet significant.

5. OPLEIDING

Van een aantal onderwijsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Kinderopvang” onder het thema “Sociaal-cultureel”, maar ook “Inschakeling op de arbeidsmarkt” onder het thema “Economie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs

Tabel 16: Aantal leerlingen in het kleuteronderwijs in Vorst en het Brussels Gewest, begin 2008.

	Vorst	Brussels Gewest
Naar woonplaats	2 299	46 958
Naar plaats van onderwijs	2 163	51 041

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

Opmerkingen: de statistieken op de verblijfplaats hebben betrekking op de kinderen die in Vorst wonen, ongeacht de gemeente waarin ze onderwijs volgen. Zij geven over het algemeen een vrij goed beeld van de realiteit in de gemeente.

De leerlingen die school lopen in scholen die niet door de Vlaamse en Franse Gemeenschap gesubsidieerd worden (meer bepaald de internationale scholen) zijn niet in deze cijfers opgenomen.

5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs

Tabel 17: Aantal leerlingen in het leerplichtonderwijs in Vorst en het Brussels Gewest, begin 2008.

		Naar woonplaats		
		Vorst		Brussels Gewest
Onderwijsniveau	Onderwijsvorm	Aantal	% in onderwijsniveau	% in onderwijsniveau
Lager onderwijs	Lager onderwijs	3 527	94,4	94,8
	Bijzonder lager onderwijs	209	5,6	5,2
	Totaal lager onderwijs	3 736	100,0	100,0
Secundair onderwijs 1	Secundair onderwijs	1 170	100,0	100,0
Secundair onderwijs 2	ASO	576	50,1	51,2
	TSO	290	25,2	24,5
	BSO	284	24,7	24,3
	Totaal	1 150	100,0	100,0
Secundair onderwijs 3	ASO	390	44,9	45,9
	TSO	273	31,5	30,9
	BSO	205	23,6	23,2
	Totaal	868	100,0	100,0
Buitengewoon secundair onderwijs	Buitengewoon secundair onderwijs	113	100,0	100,0
Secundair onderwijs 4	BSO	23	100,0	100,0
Totaal aantal leerlingen		7 060	-	-

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

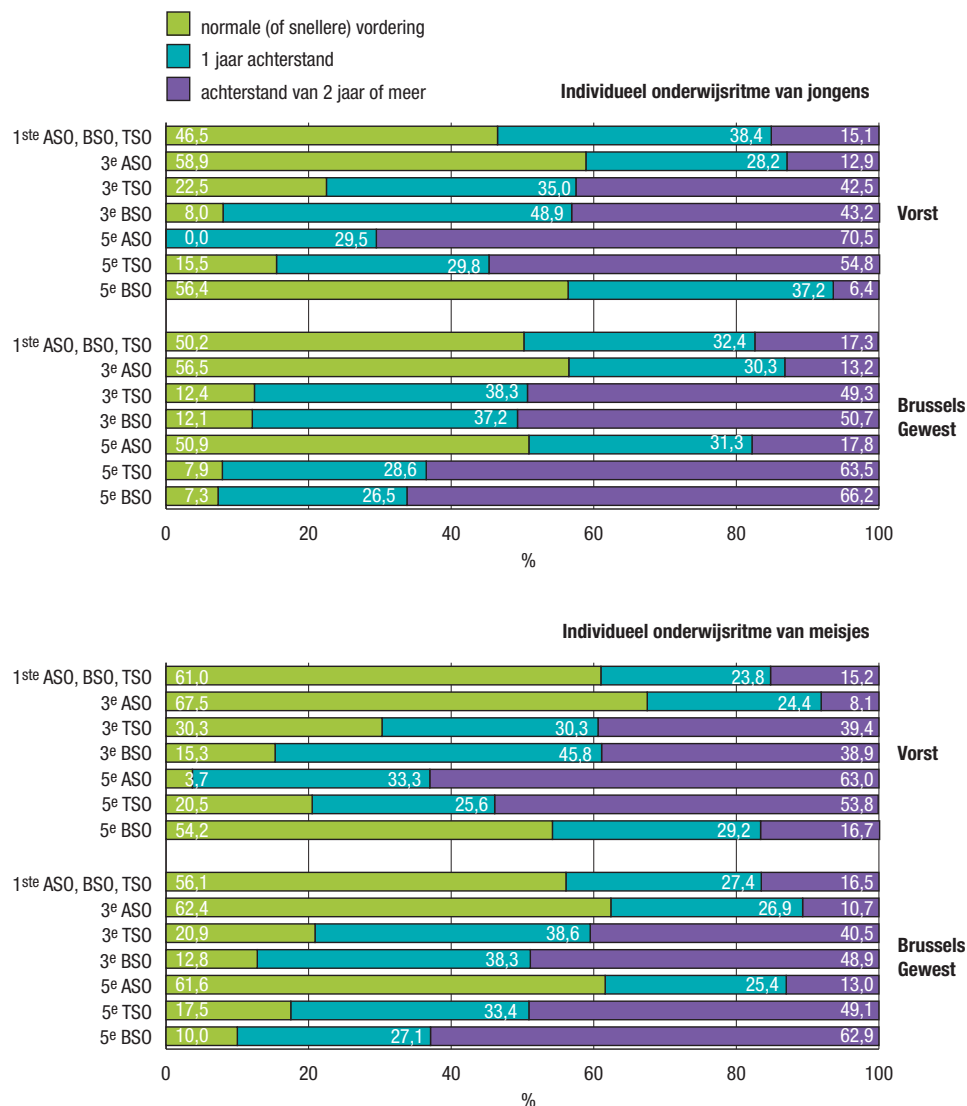
Het secundair niveau 1 omvat de leerlingen in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Secundair niveau 2 omvat de leerlingen in het derde en vierde jaar. Secundair niveau 3 omvat de leerlingen van het vijfde en zesde jaar. Niveau 4 omvat het zevende jaar van het secundair beroepsonderwijs.

Vergeleken met het gewestelijke gemiddelde kiezen de leerlingen van het secundair onderwijs die in Vorst wonen iets minder voor het algemeen onderwijs en iets meer voor het technisch en beroepsonderwijs.

De gemeente telt 7 060 schoolgaande leerlingen, dus leerlingen die in de gemeente wonen en leerplichtonderwijs volgen. Opgelet, een leerling die in een andere gemeente woont, kan naar school gaan in Vorst en omgekeerd.

5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs

Figuur 16: Onderwijsritme van leerlingen van het secundair onderwijs (eerste, derde en vijfde jaar) woonachtig in Vorst en het Brussels Gewest, naar geslacht en onderwijsvorm, schooljaar 2007-2008.

“Normale vordering” betekent dat de leerling ofwel op zijn tijd vooruit is, ofwel in het theoretische jaar zit waarin hij op zijn leeftijd geacht wordt te zitten.

Bij de leerlingen van het 1ste jaar van het secundair onderwijs, alle richtingen samen, was in 2007-2008 iets meer dan 45 % van de in Vorst wonende kinderen “normaal gevorderd” (dat is aanzienlijk minder dan in het Brussels Gewest). Iets minder dan 40 % had één jaar achterstand (veel meer dan in het Gewest) en 15 % had twee of meer jaar achterstand (minder dan in het Gewest). Over het algemeen hebben de leerlingen die in Vorst wonen vaker schoolachterstand dan in het Gewest.

Bovendien waren er in 2001⁽¹⁸⁾ verhoudingsgewijs minder jongeren die niet voortstudeerden en geen diploma hoger secundair onderwijs hadden in Vorst (44,2 % van de 18-24-jarigen die geen onderwijs meer volgen) dan in de 19 gemeenten samen (47,7 %).

(18) Socio-economische enquête 2001.

6. HUISVESTING EN LEEFOMGEVING

Van een aantal huisvestingsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Oppervlakte van een woning”, “Type woning”, “Evolutie van het woningbestand”, “Eigendomsstructuur” en “Sociale woningbestand” onder het thema “Huisvesting”, maar ook “Ouderdom van de bebouwing” en “Structuur van de bebouwing” onder het thema “Morfologie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

Tabel 18: Kenmerken van de woningen in Vorst en het Brussels Gewest.

	Vorst	Brussels Gewest
Aandeel huishoudens dat in een appartement woont (%) - 2001	75,9	71,2
Gemiddelde oppervlakte per woning (m ²) - 2001	74,7	74,4
Aantal woonvertrekken per bewoner (n) - 2001	1,9	1,9
Aandeel koopwoningen (%) - 2001	41,4	41,5
Aandeel huurwoningen (%) - 2008	56	58,6
Aandeel sociale woningen (woning/100 huishoudens) - 2007	5,8	7,8
Aandeel woningen met basiscomfort (%) - 2001	89,9	90,8
Aandeel woningen gebouwd voor 1961 (%) - 2001	70,7	63,0
Gemiddelde maandelijkse huur (€) - 2008	536	553
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 1 kamer (€) - 2008	458	471
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 2 kamers (€) - 2008	575	591
Aandeel “niet-natuurlijke zones” (%) - 2006	63,3	46,5

Bron: FOD Economie – ADSEI (Socio-economische enquête 2001); Observatorium van de huurprijzen 2008; IGEAT 2006

In Vorst is het aandeel huishoudens dat in een appartement woont hoger dan het gewestelijke gemiddelde (75,9 % tegen 71,2 %).

Het aandeel sociale woningen is er daarentegen lager (5,8 % tegenover 7,8 %). Alle woningen samen beschouwd bedraagt de gemiddelde huurprijs van een huurwoning € 536.

De meeste woningen zijn standaard uitgerust (89,9 % heeft basisvoorzieningen: een badkamer, stromend water en een toilet in huis) en de omgeving is veeleer verstedelijkt (63,3 % van het gemeentelijk grondgebied is niet natuurlijk tegenover 46,5 % voor het Gewest, de rest wordt ingenomen door groene ruimten, tuinen of doordringbare oppervlakken⁽¹⁹⁾).

(19) Zie referentiekaart.

7. WOORDENLIJST

‰ = per 1 000

19de eeuwse gordel: de verstedelijkte gordel uit de 19de eeuw omvat de wijken van de eerste kroon, waar de verstedelijking vooral in de tweede helft van de 19de eeuw plaatsvond. Tot deze gordel behoren ook de oudste wijken van de tweede kroon: de uitbreidingen van de vroegere voorsteden en de tussenruimten die het dichtst bij de Vijfhoek gelegen zijn. In tegenstelling tot de eerste kroon reikt de 19de-eeuwse gordel niet tot aan de militaire lanen (in het oosten) of het ringspoor (in het westen).

Activiteitsgraad: het aandeel van de bevolking op beroepsleeftijd (tussen 18 en 64 jaar) die werkt of op zoek is naar werk. De activiteitsgraad wordt dus gedefinieerd door de verhouding (werknemers + werklozen)/(bevolking 18-64 jaar).

Afhankelijkheidsindex: verhouding tussen de bevolking die zich in de meest afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en ouder) bevindt en de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in percentage.

Arme sikkel: zone waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont, bestaande uit de wijken in het noorden en het westen van de eerste kroon, die behoren tot de armste wijken van het Brussels Gewest en die een sikkel vormen rond het stadscentrum. De wijken van deze zone zijn:

- binnen de Vijfhoek, het westen van de Noord-Zuidverbinding en de Marollen;
- het oosten van Anderlecht (Kuregem) en Laag-Molenbeek (tussen de spoorlijn en het kanaal);
- in het noorden de gemeente Sint-Joost, het westen van Schaarbeek, Laken en de industriële zones langs het kanaal;
- in het zuiden, de lage gedeelten van Sint-Gillis en Vorst.

Voor meer details, zie “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

Bel-etagewoning: aanpalende woning, typisch voor de periode na de Tweede Wereldoorlog, waarvan de garage en de inkomhal beneden, de living en de keuken op de eerste verdieping (= bel-etage) en de slaapkamers en de badkamer op de tweede verdieping zijn gelegen.

Buitenlandse origine (bevolking van): verwijst naar de bevolking die met een andere dan de Belgische nationaliteit is geboren of waarvan de ouders afkomstig zijn uit de immigratie.

Diploma hoger onderwijs: verwijst naar een universitair diploma (korte en lange type) of een diploma van het niet-universitair hoger onderwijs (korte en lange type).

Emigratie: verwijst naar het verlaten van een gebied door mensen uit dat gebied en hun verplaatsing naar een ander gebied om er te wonen en te werken.

Gemiddeld inkomen: som van de inkomens van alle huishoudens van een gebied gedeeld door het aantal huishoudens van datzelfde gebied.

Gentrificatie: proces dat verwijst naar de vervanging van de bevolking in vervallen historische wijken met een kansarme bevolking door een meer welgestelde bevolking, vaak jongvolwassenen zonder kinderen en met een hogere culturele en/of economische status (bijvoorbeeld: de Docks in Londen, de Antoine Dansaertstraat in Brussel).

Index van intensiteit van de veroudering: het aandeel 80-plussers bij de 65-plussers. Hoe hoger dit aandeel, hoe intenser de veroudering.

Indicator: evaluatie-instrument, vaak statistisch, waarmee een situatie of een trend op redelijk objectieve manier in tijd en ruimte kan worden gemeten. Een indicator meet maar zelden rechtstreeks de complexiteit van een fenomeen. De statistische indicatoren wijzen vaak op uitingen van dit fenomeen, op de sporen die het nalaat en de gevolgen die het veroorzaakt.

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Immigratie: verwijst naar de aankomst in een gebied van mensen uit een ander gebied, ongeacht hun nationaliteit (dus ook Belgen), die er komen wonen en werken.

Intra- of extrafamiliale transfers: financiële transfers om het inkomen uit werk te herverdelen, hetzij via de sociale

zekerheid (werkloosheid, pensioen, invaliditeit,...), hetzij binnen families (van werknemers naar andere leden van het huishouden of van de familie).

Kroon: beschrijving van de wijken met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. In Brussel verwijst de eerste kroon naar de wijken tussen de lanen van de kleine ring en de middenring, gevormd door de Churchillaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, Auguste Reyers, Generaal Wahis) en de spoorlijnen (in het westen). De tweede kroon omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen. Op de kaart bij “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” is de eerste kroon samen met de Vijfhoek weergegeven in rood en blauw, de tweede kroon in roze, groen en geel.

Kwadrant: een kwadrant verwijst in het algemeen naar het resultaat van de verdeling in vier van een oppervlakte. Zo bestaat het zuidoostelijke kwadrant van Brussel uit de wijken in de oostelijke helft van de zuidelijke helft van de stad.

Leefloon: een gewaarborgde financiële maatschappelijke hulp, toegekend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW). Het leefloon is een residuair recht: het is ondergeschikt aan het vervullen van alle nuttige en nodige maatregelen om zijn rechten te doen gelden op andere sociale prestaties of middelen waarop men recht zou hebben krachtens de Belgische en buitenlandse wetgeving. Het wordt dus enkel toegekend wanneer de aanvrager geen recht heeft op een andere sociale uitkering. Het equivalent leefloon is een financiële hulp, waarvan de bedragen dezelfde zijn als die van het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die om bepaalde redenen (bijvoorbeeld nationaliteit) niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon.

Mediaan inkomen: wanneer men alle inkomens rangschikt van het kleinste tot het hoogste bedrag, is het mediaan inkomen het bedrag in het midden van de rangschikking. Dit betekent dat de helft van de inkomens lager is dan het mediane inkomen, en de helft hoger. De mediaan wordt minder beïnvloed door extreme waarden (zeer hoog of zeer laag) dan

het gemiddelde. De “armoederisicogrens” wordt vastgelegd op 60 % van het mediane inkomen.

Middenklasse: zeer heterogene sociale klasse, deels gedefinieerd door het levensniveau, gesitueerd boven de volksklassen (om niet te zeggen, de armen) en onder de welgestelde klasse. Wat de beroepen betreft, wordt de hogere middenklasse vaak geassocieerd met hogere intellectuele beroepen, maar zelden met vrije beroepen, die worden geassocieerd met de welgestelde klasse. De lagere middenklasse wordt vaak geassocieerd met maatschappelijk werkers, verpleegsters, intermediaire beroepen, een deel van de bedienden,...

Migratiesaldo: verschil tussen het aantal aankomsten (inwijking) en het aantal vertrekken (uitwijking) van de inwoners binnen een gebied.

Modale leeftijd: de meest voorkomende leeftijd binnen een bevolking. De modus is de meest voorkomende waarde.

Modale waarde: in een statistische reeks is dit de waarde die een variabele het vaakst aanneemt. Bijvoorbeeld: als er in een flatgebouw 5 flats zijn met 2 kamers, 1 flat met 3 kamers en 3 flats met 1 kamer, dan is de modale waarde van de variabele “aantal kamers” gelijk aan 2.

Modus: zie modale waarde.

Nationaliteit: het feit dat een natuurlijke of rechtspersoon onderworpen is aan het burgerlijk recht van een staat. Men kan inwoner van een land zijn zonder de nationaliteit van dat land te hebben. Dit heeft gevolgen inzake stemrecht, toegang tot het openbaar ambt, enz.

Natuurlijke aangroei: verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen binnen een gebied of een bevolkingsgroep.

NWWZ: Niet-werkende werkzoekenden. Personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst Actiris. Het betreft zowel uitkeringsgerechtigde werklozen als jongeren in hun wachtlijn,

vrij ingeschreven werkzoekenden en verplicht ingeschreven werkzoekenden (bijvoorbeeld doorverwezen door een OCMW).

Omnia: nieuw statuut dat sinds 1 april 2007 van toepassing is en het recht op de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging uitbreidt naar verzekerden uit huishoudens met een laag inkomen.

Opbrengstgebouw: gebouw met verschillende woningen verhuurd door een of meerdere eigenaars. De woningen zijn een belegging voor de eigenaar die huur ontvangt. Het betreft vaak een gebouw dat oorspronkelijk is ontworpen als appartementsgebouw, maar een eengezinswoning kan eveneens worden omgebouwd tot opbrengstgebouw. In dit geval spreekt men van “opdeling”, een vaak voorkomend verschijnsel in Brussel in de oude burgerwijken van de eerste oostelijke kroon (van Schaarbeek tot Sint-Gillis).

Opdeling: verbouwing waarbij een gebouw dat oorspronkelijk was ontworpen als een eengezinswoning wordt opgedeeld in meerdere appartementen, gemeubelde kamers of studentenkamers.

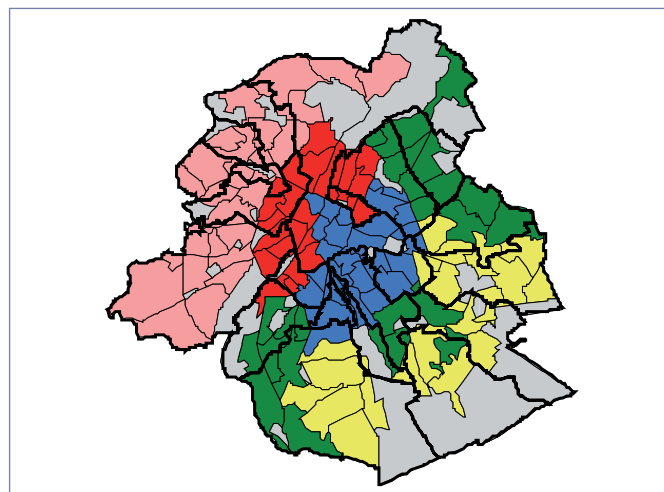
Procentpunt: wanneer twee percentages worden vergeleken, wordt het verschil tussen beide meestal uitgedrukt in procentpunten. Het verschil tussen 10 % en 30 % bedraagt 20 procentpunten (niet te verwarren met het verband tussen de beide waarden: 30 % is 300 % hoger dan 10 %).

Rijksregister: register met identificatie- en adresgegevens van de officiële bevolking van België. Het betreft personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkings- of vreemdelingenregisters. Het Rijksregister is de belangrijkste bron voor statistieken in verband met de bevolking. Als men bij het berekenen van armoede-indicatoren gebruik maakt van het Rijksregister moet men er rekening mee houden dat bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen niet ingeschreven staan (bijvoorbeeld sommige dak- en thuislozen of mensen zonder papieren).

Ruimtelijke structuur van het Brussels Gewest: schematisch gezien is de Brusselse ruimte, zoals geldt voor veel grote steden,

het product van de overlapping van twee fundamentele structuren: (a) een concentrische structuur, verbonden aan de historische ontwikkeling van de stad volgens een cirkel met een toenemende diameter en (b) een structuur in kwadranten, verbonden aan de reproductie, doorheen de gehele groei van de agglomeratie en afhankelijk van de differentiële druk op de ruimte. Er is een sociaaleconomische kloof tussen enerzijds het dal van de vallei en de lichte westelijke helling – van oorsprong vochtiger, minder goed bewoonbaar en volkser, waar de industriële ontwikkelingen van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw waren geconcentreerd – en anderzijds een welgestelde zuidoostelijke kwadrant, waarnaar de burgerlijke wijken zich eerder en in grotere mate hebben uitgebreid, op de vlucht voor de centrale arbeiderswijken. Deze kwadrant heeft zich steeds verder ontwikkeld vanuit de meer aristocratische stad op de rechterhelling, die steiler, beter bewoonbaar en topografisch dominant is.

De combinatie van deze twee structuren leidt binnen het Gewest tot de onderverdeling in vijf grote subgebieden: de westelijke zone (in het roze), de westelijke centrale zone of arme sikkels (in het rood), de oostelijke centrale zone (in het blauw), de tussenliggende oostelijke zone (in het groen) en de externe oostelijke zone of zuidoostelijke kwadrant (in het geel).

RVOHR: Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van Huisvesting en Renovatie: omvat de oude stadsbuurten van Anderlecht, Brussel-Stad, Molenbeek, Koekelberg, Jette, Schaarbeek, Sint-Joost, Elsene, Etterbeek, Sint-Gillis en Vorst, waar de overheid een grotere inspanning moet leveren. De Wijkcontracten moeten noodzakelijkerwijs in de RVOHR gelegen zijn. De verschillende premies en fiscale voordelen of bepaalde subsidies aan de gemeenten worden er verhoogd.

RVV: Rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Standaardafwijking: meet de verspreiding van een reeks waarden rond hun gemiddelde.

Standaardisering: methode voor het corrigeren van cijfergegevens zodat vergelijkingen tussen populaties met een verschillende leeftijds piramide mogelijk zijn. Men spreekt vaak over standaardisering voor de leeftijd, maar men kan ook standaardiseren voor een reeks andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld het geslacht.

Statistische buurt: een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor socio-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente wordt onderverdeeld in meerdere statistische buurten. Op basis van de gegevens per statistische buurt kunnen de intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk worden gevat. Het Brussels Gewest is verdeeld in 724 statistische buurten. In 2002 telde een buurt gemiddeld 1 350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de gewone betekenis die wordt gegeven aan de buurten. In de ogen van de gebruikers en de bewoners, zijn de buurten vaak slechts zeer vaag afgebakend. Bovendien verschilt de beschrijving van de buurt van de ene inwoner tot de andere.

Sterftecijfer: verhouding, voor een bepaalde periode, van het aantal sterfgevallen binnen een bepaalde bevolking tot het bevolkingsaantal in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Als bron voor de teller geldt het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de

overlijdensformulieren. Voor de noemer wordt gebruik gemaakt van de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door het Rijksregister. De vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen jonger dan 65 jaar in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Ze wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan één oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

Verouderingsindex: verhouding tussen het aantal ouderen (65 jaar en meer) en het aantal jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in percentage.

Vijfhoek: zone in Brussel die binnen de lanen van de kleine ring ligt. Het is de stad die oorspronkelijk werd beschermd door de stadswallen. De naam van deze zone is afkomstig van de vorm, die het tracé van de oude stadswallen volgt.

Volksklasse: deel van de bevolking dat potentieel het meest kwetsbaar is, met name op financieel vlak, als gevolg van het weinige opgebouwde kapitaal. De volksklasse omvat de arbeiders, maar ook werknemers met de financieel minst vergoede functies en gepensioneerden met een laag pensioen zonder rente. Er is een duidelijk verband tussen financieel kapitaal en cultureel kapitaal, aangezien de laagst opgeleiden doorgaans de minst goedbetaalde banen hebben en vaker worden getroffen door werkloosheid.

Vreemdelingenregister: register van de vreemdelingen die zijn toegelaten of gemachtigd om langer dan drie maanden in België te verblijven, met vermelding van de woonplaats.

Wachtregister: register met de kandidaat-vluchtelingen tijdens de erkenningsprocedure.

Werkende actieve bevolking: de bevolking op de arbeidsmarkt die effectief werkt (een baan heeft).

Werkloosheid: de inactiviteit van een persoon die zich effectief op de arbeidsmarkt bevindt (oud genoeg om op zoek te gaan naar betaald werk).

Werkloosheidsgraad: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking. De werkloosheidsgraad wordt gedefinieerd door de verhouding (werklozen)/(werknemers + werklozen).

Werkzoekende: persoon zonder werk die verklaart op zoek te zijn naar een baan of persoon die een werkloosheidsuitkering krijgt (uitkeringsgerechtigde werkzoekende).

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: deze categorieën genieten onder andere van de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

COLOFON

AUTEURS:

Université Libre de Bruxelles - IGEAT:
Benjamin WAYENS, Pierre KUMMERT, Gauvain DUMONT

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:
Truus ROESEMS

LAY-OUT:

Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl:
Nathalie da Costa Maya

VERTALING:

Brussels Language Services sprl
Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie
(CMDC-CDCS) vzw

DEPOTNUMMER:

D/2010/9334/16

VOOR MEER INFORMATIE:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

www.observatbru.be
Myriam DE SPIEGELAERE – 02/552 01 45 –
mdespiegelaere@ccc.irisnet.be

ULB – Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire (IGEAT)

www.ulb.ac.be/igeat
Benjamin WAYENS – 02/650 50 79 – bwayens@ulb.ac.be

COCOF – Service des Affaires sociales – Cohésion sociale

www.cocof.irisnet.be
Martine BAUWENS – 02/800 84 23 – mbauwens@cocof.irisnet.be
(gewestelijke contracten)
Marie-Pierre DURT – 02/800 81 25 – mpdurt@cocof.irisnet.be
(gemeentelijke contracten)

CBAI – Centre régional d'appui à la politique de cohésion sociale (CRAcs)

www.cbai.be
Alexandre ANSAY – 02/289 71 61 – alexandre.ansay@cbai.be
Jonathan UNGER – 02/289 71 63 – jonathan.unger@cbai.be

Kabinet van de minister, Lid van het College bevoegd voor Cohésion sociale

Philippe STERCKX – 02/506 32 60 – psterckx@picque.irisnet.be

GELIEVE OP VOLGENDE WIJZE NAAR DEZE PUBLICATIE TE VERWIJZEN:

ULB-IGEAT, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn,
Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken
in het Brussels Gewest, Fiche 7: Gemeente Vorst,
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2010.

GEMEENTELIJKE FICHES VOOR DE ANALYSE VAN LOKALE STATISTIEKEN IN HET BRUSSELS GEWEST:

Dit instrument voor de analyse van lokale statistieken
bestaat uit verschillende documenten

Gemeentelijke fiches

- 01 Fiche van Anderlecht
- 02 Fiche van Oudergem
- 03 Fiche van Sint-Agatha-Berchem
- 04 Fiche van Brussel-stad
- 05 Fiche van Etterbeek
- 06 Fiche van Evere
- 07 Fiche van Vorst
- 08 Fiche van Ganshoren
- 09 Fiche van Elsene
- 10 Fiche van Jette
- 11 Fiche van Koekelberg
- 12 Fiche van Sint-Jans-Molenbeek
- 13 Fiche van Sint-Gillis
- 14 Fiche van Sint-Joost-ten-Node
- 15 Fiche van Schaarbeek
- 16 Fiche van Ukkel
- 17 Fiche van Watermaal-Bosvoorde
- 18 Fiche van Sint-Lambrechts-Woluwe
- 19 Fiche van Sint-Pieters-Woluwe

Begeleidende documenten

Handleiding
Bronnen en referenties
Gewestelijke fiche

Deze gemeentelijke fiches worden in de twee talen verspreid via de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be).

De begeleidende documenten zijn in het Frans beschikbaar op de website van de COCOF (www.cocof.irisnet.be/site/fr/affsoc/cohesion/index-htm/).

Elk document mag worden gekopieerd, mits vermelding van de bron.